

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 16-17 grudnia 2014 r. na kierunku „prawo” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Paweł Chmielnicki - członek PKA

członkowie:

dr hab. Jan Olszewski - członek PKA

dr hab. Adam Sulikowski – ekspert PKA

mgr Katarzyna Nowak – ekspert formalno-prawny

Justyna Rokita - ekspert PSRP

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na kierunku „prawo” prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego w Warszawie.

Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się przez członków Zespołu oceniającego PKA z Raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, ustaleniem podziału zadań w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji członkowie Zespołu spotkali się z Władzami Uczelni i Wydziału, poddali analizie dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez Władze Uczelni i Wydziału, otrzymali dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadzili hospitacje zajęć dydaktycznych, spotkali się z pracownikami Uczelni odpowiedzialnymi za poszczególne zadania związane z jakością kształcenia na ocenianym kierunku, a także z kadrami akademicką i studentami kierunku „prawo”. Ocenie poddano również wylosowane prace dyplomowe, opinie promotorów, recenzje wraz z dokumentacją przebiegu egzaminu dyplomowego.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA. Członkowie ZO spotkali się z życzliwym i profesjonalnym przyjęciem. Władze Uczelni i Wydziału udzielały niezwłocznie wszelkich potrzebnych informacji, zapewniały możliwość nieskrępowanego wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem wizytacji. Organizacja spotkań z przedstawicielami Uczelni, pracownikami i studentami stała na w pełni satysfakcjonującym poziomie.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1) Czy koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki?

Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego prowadzi studia na kierunku „prawo” oraz na kierunku „administracja”. Uprawnienie do prowadzenia kierunku „prawo” zostało nadane Decyzją Nr DNS-1-0145/325/TBM/97 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 października 1997 r. na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów, tj. art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. – o szkolnictwie wyższym.

Strategia i Misja Uczelni została przyjęta Uchwałą Senatu Uczelni Łazarskiego z dnia 29 listopada 2012 r. Strategia rozwoju Wydziału Prawa została przyjęta uchwałą Rady Wydziału Nr 52/2013/293 z dnia 5 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Wydziału Prawa na lata 2013-2015. Misją Uczelni Łazarskiego jest stworzenie miejsca, które wyróżnia praktyczny wymiar kształcenia, jego międzynarodowy charakter oraz etos pracy. Misją Wydziału Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego jest służenie potrzebom edukacji i wszechstronnego rozwoju ludzi w różnym wieku, zorientowanych na wykonywanie zawodów prawniczych lub administrowanie jednostkami organizacyjnymi i terytorialnymi,

Swoją misję, jak określa uchwała, Wydział Prawa i Administracji wypełnia kierując się uniwersalnymi zasadami wolności, niezależności myśli i badań naukowych, samorządności akademickiej, etyki, rzetelności naukowej i dydaktycznej oraz dobrymi obyczajami, obowiązującymi w nauce.

Wśród celów strategii Wydziału Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego na lata 2013-2015 wymieniono m.in.:

- Przystawienie studiów na nowoczesny system modułowy,
- Wprowadzenie modułów specjalnościowych, realizowanych z firmami i instytucjami zewnętrznymi, zakończonych certyfikatami,
- Rozszerzenie liczby godzin nauczania języków obcych,
- Zwiększenie ilości praktyk,
- Wprowadzenie nowych interaktywnych metod i narzędzi nauczania,
- Zwiększenie praktyczności nauki poprzez wprowadzenie specjalistów - praktyków, rozwiązywanie na zajęciach konkretnych problemów prawnych i administracyjnych, prowadzenie prezentacji, pracę w grupach etc.,
- Wprowadzenie zajęć rozszerzających wiedzę i kulturę ogólną studentów,
- Objęcie studentów opieką tutorską od pierwszego dnia ich pobytu w uczelni aż do graduacji i w dalszym okresie.

Dokonując porównania wskazanych wyżej elementów misji Uczelni i strategii Wydziału z *de iure* złożonymi oświadczeniami woli organów Uczelni i Wydziału, co do nazwy i afiliacji kierunku, efektów, programów i planów kształcenia, czyli elementów składających się na sposób realizacji przyjętej koncepcji kształcenia można stwierdzić, jak niżej.

Nazwa kierunku („prawo”) niewątpliwie koresponduje z koncepcją kształcenia, pozostaje adekwatna do efektów kształcenia, które obejmują w przewarżającej mierze efekty związane z wiedzą opartą o nauki prawne. Efekty kształcenia są nakierowane na wyposażenie

absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje adekwatne w wypadku podjęcia semantycznej próby denotacji wyrażenia „prawo”.

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1) rozporządzenia ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2014 r., poz. 1370), podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, jeżeli senat uczelni w drodze uchwały:

a) określił nazwę kierunku studiów adekwatną do zakładanych efektów kształcenia, poziom kształcenia oraz formę

studiów,

b) określił profil kształcenia,

c) przyporządkował kierunek studiów do obszaru lub obszarów kształcenia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz wskazał dziedziny nauki i dyscypliny naukowe lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów.

W myśl § 1 uchwały senatu Uczelni Łazarskiego w Warszawie z dnia 7 listopada 2013 r., kierunek „prawo” przypisany jest do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny: prawo, nauki o administracji, prawo kanoniczne. Wskazanie to znajduje uzasadnienie w efektach kształcenia, które opierają się na wiedzy z zakresu wszystkich trzech dyscyplin w/w należących do dziedziny nauk prawnych.

Realizowana koncepcja kształcenia na jednolitych studiach magisterskich na kierunku „prawo” jest zbudowana w oparciu o dorobek nauk prawnych i w pełni koresponduje z profilem naukowym kadry akademickiej oraz prowadzonych badaniach naukowych, co pozwala na realizację założonych celów kształcenia.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku wywodzi się z tradycyjnej koncepcji kształcenia na kierunku „prawo” realizowanej w minionych dekadach. Wzbogacenie oferty edukacyjnej o nowe elementy, w tym efekty oparte na innych dyscyplinach nauk prawnych niż „prawo”, a także – w pewnym zakresie – na wybranych elementach dorobku innych nauk społecznych, jest odpowiednio zaznaczone i znajduje odzwierciedlenie w planach i programach studiów związanych z poszczególnymi modułami kształcenia. Realizowana obecnie koncepcja kształcenia jest koncepcją spójną, sprawdzoną, opartą na wypracowanych przez lata standardach edukacyjnych właściwych dla kierunku „prawo” ale i obejmującą aspekty nowatorskie, czyniące kształcenie na kierunku nowoczesnym, dostosowanym do aktualnych potrzeb rynku pracy. Jako taka, wpisuje się zatem w misję Uczelni.

Koncepcja kształcenia nawiązuje także do założeń strategii Wydziału Prawa i Administracji, głównym celem kształcenia jest bowiem wszechstronne kształcenie ludzi w różnym wieku, zorientowanych na wykonywanie zawodów prawniczych lub administrowanie jednostkami organizacyjnymi i terytorialnymi. Stosownie do misji Uczelni Łazarskiego, strategicznym celem kształcenia jest również uczenie krytycznego myślenia, odpowiedzialnego przywództwa i zaangażowania obywatelskiego.

Z powyższych względów, ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki jest zatem w pełni pozytywna.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania.

Kształcenie na ocenianym kierunku obejmuje całą gamę specjalizacji, w niektórych przypadkach unikalnych (m.in. związanych z prawem fuzji i przejęć, prawem energetycznym, prawem medycznym, prawem farmaceutycznym, prawem mediów, prawem zamówień publicznych, prawem korporacyjnym, prawem podatkowym, prawem ochrony środowiska etc.), co pozwala absolwentowi kierunku osiągać przewagę konkurencyjną na rynku pracy. W kształceniu kładziony jest także nacisk na duży wymiar praktyk oraz na znajomość języków obcych, szczególnie w aspekcie posługiwania się fachową terminologią.

W roku akademickim 2012/2013 dokonano modyfikacji programu studiów łącząc poszczególne przedmioty w moduły nauczania. Program studiów w obecnej postaci przewiduje przedmioty podstawowe, tradycyjnie nauczane na kierunku Prawo, a także

fakultatywne moduły kierunkowe i specjalizacyjne, co pozwoliło na połączenie tradycyjnego programu studiów prawniczych z nowymi dziedzinami prawa, które ukształtowały się w ostatnich latach, przede wszystkim w związku z rozwojem nowoczesnych technologii oraz w wymaganiami gospodarki rynkowej. Realizacja takiego programu studiów pozwala na przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze oraz na zdobycie specjalistycznej wiedzy, pozwalającej na jej wykorzystanie w pracy, zarówno w kancelariach prawnych, jak i w wielu instytucjach publicznych.

Oprócz standardowej nauki języków obcych, program daje możliwość kilkuletniej intensywnej nauki angielskich terminów prawniczych i administracyjnych.

Oprócz praktyk obowiązkowych w wymiarze 320 godzin, program studiów przewiduje także praktyki fakultatywne w wymiarze kolejnych 320 godzin. Dział Praktyk i Karier organizuje dodatkową praktykę w wybranej przez studenta instytucji. Zazwyczaj jest to instytucja, w której student odbył już praktykę obowiązkową, ale może to być także nowa instytucja, z której pracą student chce się zapoznać.

Uczelnia Łazarskiego realizuje także unikalny „Program Honorowy” dla najzdolniejszych studentów. Program ma na celu zaspokojenie potrzeb najzdolniejszych studentów przez skuteczne kształcenie osób przyjmujących po studiach świadomie rolę liderów w swoich środowiskach. W ramach tego programu każdy zakwalifikowany do niego student objęty jest indywidualną opieką tutora akademickiego. Tutor dzieli się z nim doświadczeniem, wspólnie podejmuje rozwiązywanie problemów, aby student zyskał jak najszybciej samodzielność w studiowaniu, indywidualnym rozwoju intelektualnym i społecznym. Uczestnicy programu, poza zajęciami na Uczelni, uczestniczą w dodatkowych seminariach, które prowadzone są specjalnie dla nich. Decydują o wyborze dyscypliny, np.: filozofii, sztuki, literatury, ekonomii lub prawa. Tutor pomaga w doborze seminariów, omawia indywidualne cele, zabiera na konferencje i wykłady w innych ośrodkach akademickich, wspiera rozwój pasji i zainteresowań.

Na Wydziale działa Poradnia Prawna, która angażuje się w różne akcje prospołeczne. Poradnia Prawna jest jedyną w kraju poradnią, która wraz z klubem Absolwenta już po raz trzeci organizowała dzień bezpłatnych porad prawnych. Poradnia, jako jedyna w kraju, podjęła próbę zmierzenia efektów kształcenia, a wynik i raport był przedmiotem dyskusji na seminarium organizowanym we wrześniu 2014 r. przez Uniwersytet w Nowym Yorku i The Clinical Law Review.

Biorąc powyższe pod uwagę, ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania plasuje się na ponadprzeciętnym poziomie.

2) Czy wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju?

W celu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego została powołana Rada Ekspertów dla kierunków Prawo i Administracja, której posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż dwa razy w roku oraz każdorazowo przy zmianie programów kształcenia. Celem posiedzeń jest uzyskanie opinii od przedstawicieli Pracodawców na temat kompetencji absolwentów Wydziału i ich mocnych i słabych stron, potrzeb rynku w odniesieniu do nowych pracowników, pożądanych cech absolwenta, oceny efektów kształcenia, wybranych przedmiotowych sylabusów. Rada Ekspertów podejmuje także analizę losów wybranych absolwentów w porównaniu z opisem znajdującym się w sylwetkach absolwenta poszczególnych kierunków oferowanych na Wydziale. Rada Ekspertów może rekomendować zmiany w programach kształcenia, a także podawać pomysły powołania nowych specjalności. Posiedzenia Rady Ekspertów na wniosek Dziekana zwołuje i im przewodniczy Przewodniczący Rady Ekspertów. Posiedzenia są protokołowane. W posiedzeniach biorą udział zaproszeni członkowie Rady Pracodawców, Dziekan, Prodziekani, członkowie Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przedstawiciele studentów oraz inni zaproszeni goście.

Podczas modyfikacji programu kształcenia na Wydziale Prawa i Administracji uchwalonego w październiku 2012 r. zorganizowano konsultacje z przedstawicielami firm prawniczych i dokonano wspólnej analizy dotychczasowego planu studiów, przedstawiono założenia nowego programu, w tym propozycje modułów specjalizacyjnych oraz oczekiwania i wymagania stawiane absolwentom ubiegającym się o pracę prawnika w instytucjach publicznych, a także w kancelariach zajmujących się obsługą prawną.

Również Rada Ekspertów działająca przy Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego zapoznała się z modułowym programem studiów na kierunkach Prawo i Administracja, jaki Wydział zamierzał wprowadzić od roku akademickiego 2013-2014. Rada pozytywnie oceniła założenia i konkretne rozwiązania tego programu kształcenia.

Odnosić należy również udział opinii interesariuszy zewnętrznych, takich jak absolwenci kierunku Prawo. Przy modyfikacji programu studiów uwzględniono wyniki badania losów zawodowych absolwentów kierunku Prawo Uczelni Łazarskiego.

Proponowane studentom moduły specjalizacyjne realizowane są we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, co pozwala na uwzględnienie w programie zajęć praktycznych, prowadzonych przez doświadczonych specjalistów zatrudnionych w tych instytucjach. W kilku przypadkach realizacja modułu specjalizacyjnego potwierdzana jest wspólnym certyfikatem Uczelni Łazarskiego i współtworzącej moduł instytucji. Realizacja niektórych modułów specjalizacyjnych pozwala także na podjęcie specjalistycznej praktyki w instytucjach współpracujących z Uczelnią, z perspektywą stałego zatrudnienia po zakończeniu studiów.

Studenci są włączani w proces ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku poprzez aktywne uczestnictwo przedstawicieli poszczególnych lat studiów w pracach Uczelnianej oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Zespołu ds. Oceny i Analizy Realizacji Efektów Kształcenia dla kierunku Prawo, jak również poprzez opiniowanie programów studiów przez Radę Uczelnianego Samorządu Studentów.

W ramach zaangażowania studentów w proces określania koncepcji kształcenia proponowali oni zmiany w programach studiów dotyczące modyfikacji przedmiotów fakultatywnych. Zaproponowane przez studentów zmiany spotkały się z akceptacją ze strony Władz Wydziału. Studenci są zadowoleni z obecnych programów studiów w opracowaniu

których uczestniczyli oraz zmian wprowadzonych w związku z procesem wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji.

Studenci posiadają swoich reprezentantów w Radzie Wydziału oraz w Senacie Uniwersytetu. Reprezentacja studentów zgodna jest z art. 61 ust. 3 oraz 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Uwagi zgłaszane przez studentów podczas obrad właściwych gremiów kolegialnych poddawane są dyskusji oraz w miarę możliwości wdrażane.

Podsumowując, ze względu na jak wyżej, ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju lokuje się na wysokim poziomie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: wyróżniająco

1) Koncepcja kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów nawiązuje do misji Uczelni i misji Wydziału. Oferta kształcenia proponowana w ramach kierunku „prawo” odpowiada założeniom strategii rozwoju Uczelni i Wydziału. Różnorodność i innowacyjność oferty kształcenia oraz możliwość jej elastycznego kształtowania plasuje się na ponadprzeciętnym poziomie.

2) Uczelnia i Wydział współdziałały z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi przy opracowywaniu koncepcji kształcenia w ramach kierunku „prawo”. Również ocena tej współpracy jest bardzo wysoka. Studenci są włączani w proces ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Czy zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; czy opis efektów jest publikowany?

Władze Wydziału dostarczyły Zespołowi oceniającemu dokumentację dowodzącą opracowanie matrycy efektów kształcenia i kompatybilnych z nią programów studiów zgodnie z wymogami formalnymi.

Efekty kształcenia zostały zatwierdzone uchwałą Senatu z dnia 4 czerwca 2012 r.

o efektach kształcenia na kierunkach, stopniach i profilach studiów prowadzonych w Uczelni Łazarskiego (załącznik nr 1 – efekty kształcenia dla kierunku „prawo”). Następnie modyfikowane Uchwałami Senatu z dnia 7 listopada 2013 r. i 17 marca 2014 r.

Efekty kształcenia zostały opracowane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

W matrycy określono elementy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, których osiągnięcie zakłada przyjęty program kształcenia na kierunku prawo. Cele kształcenia sformułowane zostały w koncepcji kształcenia opracowanej na WPiA szczegółowo omówionej w raporcie samooceny. Koncepcja jest zgodna z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Podstawę do jej opracowania, co przyznają władze Wydziału, stanowiły obowiązujące do niedawna standardy kształcenia. W wyniku licznych nowelizacji wzorowanych na rozwiązaniach stosowanych na Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie w Białymstoku oraz analiz rynku pracy, z uwzględnieniem postulatów formułowanych przez interesariuszy zewnętrznych, koncepcja została dostosowana do wymogów KRK. Wprowadzono modułowy, elastyczny, jednolity program studiów, umożliwiający specjalności, które można niewątpliwie uznać za poszukiwane na rynku pracy (m. innymi prawo fuzji i przejęć, prawo energetyczne, prawo medyczne, prawo farmaceutyczne, prawo mediów, prawo zamówień publicznych, prawo korporacyjne, prawo podatkowe, prawo ochrony środowiska etc.). Program studiów w obecnej postaci przewiduje wszystkie przedmioty podstawowe, tradycyjnie nauczane na kierunku Prawo i jednocześnie pozwala na ukierunkowanie wiedzy studenta na poszczególne gałęzie prawa oraz poszerzenie tej wiedzy o specjalistyczne dyscypliny prawnicze. Do wszystkich przedmiotów opracowano właściwe karty przedmiotów oraz wykaz zakładanych efektów kształcenia.

Analiza przedstawionej przez WPiA dokumentacji związanej z efektami kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dowodzi, że spełniają one wymogi KRK. Dotyczy to zarówno efektów kierunkowych, jak i szczegółowych. W programach studiów nie występują przedmioty, które nie mają związku z zakładanymi efektami kształcenia. Dokumentacja koncepcji kształcenia została przygotowana w sposób bardzo rzetelny i dokładny, ze zrozumieniem założeń i sensu systemu KRK, co zasługuje na podkreślenie i wyróżnienie.

Ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy, z którego kierunek się wywodzi;

Zespół Oceniający nie ma żadnych zastrzeżeń odnośnie do spójności kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Jak wskazano wcześniej, dokumentacja została opracowana w sposób niezwykle staranny, z tym zastrzeżeniem, że niektóre efekty są wysłowione, zdaniem Zespołu, zbyt ogólnikowo. Niemniej jednak niezbędna koherencja jest zapewniona już na poziomie tworzenia programów, a także kontrolowana przez kompetentne organy Wydziału i uczelni. Oczywiście poszczególne karty przedmiotów przygotowywane z udziałem nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku różnią się w zakresie stylu językowego opisu zakładanych efektów. Nie można jednak stwierdzić rozbieżności w postaci nie pokrywania się efektów kierunkowych i przedmiotowych. Nie ma efektów przedmiotowych pozostających bez adekwatnego odniesienia do efektów kierunkowych. Trudno też znaleźć efekty kierunkowe „niepokryte” przez efekty przedmiotowe.

Ocena możliwości osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów).

W opinii Zespołu Oceniającego nie budzi wątpliwości, że realizacja celów i szczegółowych efektów kształcenia zapewnia realizację efektów kierunkowych. Realizacja programu zapewnia osiągnięcie efektów w postaci wiedzy, kompetencji i umiejętności składających się na kanon tradycyjnego wykształcenia prawniczego, jak również umożliwia – stosownie do zainteresowań studentów opanowanie w stopniu szerszym niż zakładane minimum wybranych elementów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych związanych z szeroko pojętą teorią i praktyką prawa. Studenci mają także możliwość fakultatywnego poszerzenia wiedzy w ramach zajęć uwzględniających postępujące współcześnie procesy internacjonalizacji kształcenia.

Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany.

Zespół Oceniający jednoznacznie pozytywnie ocenia dostępność opisu zakładanych efektów kształcenia. Opis taki jest dostępny dla wszystkich zainteresowanych na ogólnodostępnych stronach Wydziału i Uczelni w sieci Internet, a także w dokumentach dostępnych w dziekanatach.

2) Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Zarówno na gruncie analizy ogólnej przedstawionej dokumentacji, jak i w wyniku rozmów ze studentami Zespół Oceniający stwierdza, że efekty kształcenia są sformułowane zasadniczo w

sposób zrozumiały. Studenci rozumieją zakładane efekty, wiedzą jak będą one weryfikowane, są w stanie na podstawie językowego ujęcia efektów określić zasady gradacji i ewaluacji stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów. Ten element kryterium należy oceniać zdecydowanie pozytywnie. Jedynym mankamentem, na który Zespół Oceniający pragnie zwrócić uwagę jest niekiedy bardzo ogólnikowe sformułowanie efektów kształcenia. Np. w zakresie przedmiotu „logika prawnicza” przewidziano jedynie 3 efekty. Nie jest to oczywiście niezgodne z prawem, ale niewątpliwie komplikuje kwestię weryfikacji osiągalności efektów.

Ocena czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów i czy system ten jest powszechnie dostępny, Ocena czy system obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, a także czy wymagania są wystandaryzowane. Ocena uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość ocena czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni.

Jak ustalił Zespół Oceniający na podstawie analizy dokumentów oraz rozmów z kadrami dydaktyczną i studentami, sposób weryfikacji efektów kształcenia jest niewątpliwie określony zarówno w kartach przedmiotów jak i w innych ogólnodostępnych dokumentach uczelni. Sposób weryfikacji jest niewątpliwie przejrzysty, gdy idzie o sposób sformułowania, a studenci, co jednoznacznie wynika z rozmów z nimi, wiedzą czego się od nich wymaga i jak ich wiedza, kompetencje i umiejętności będą sprawdzane. System weryfikacji jest ponadto dobrze unormowany przez szereg wewnętrznych wydziałowych i ogólnouczelnianych aktów normatywnych.

System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje następujące elementy: system oceny prac zaliczeniowych i egzaminów, system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku praktyk zawodowych, proces dyplomowania oraz system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy.

Sposób zaliczenia przedmiotu oraz kryteria ocen (według skali przewidującej także ocenę 5,5 dla szczególnie wyróżniających się studentów) ustalane są przez prowadzącego przed początkiem roku akademickiego i wprowadzane do karty przedmiotu zamieszczonej na stronie internetowej Wydziału. Jawność w zakresie wymagań oraz zasad weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów zapewniają przejrzystość ocen. W szczególności, prowadzący zajęcia ustalają wykaz zagadnień, które są przedmiotem egzaminu (zaliczenia) oraz przekazują te zagadnienia studentom. Formę zaliczenia przedmiotu oraz kryteria oceny końcowej prowadzący podają do wiadomości studentów. Prace etapowe są we właściwy sposób archiwizowane. Zespół nie stwierdził żadnych istotnych nieprawidłowości w zakresie standaryzacji wymagań stawianych studentom. Nie ma też zasadniczych zastrzeżeń w zakresie doboru metod egzaminacyjnych do efektów, których osiągnięcie egzaminy i zaliczenia mają weryfikować.

W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządzane są one poprawnie.

Jeśli chodzi o ocenę procesu dyplomowania, to w opinii Zespołu Oceniającego należy ten proces ocenić zdecydowanie pozytywnie. Seminaria prowadzone są w odpowiedni sposób i w adekwatnym wymiarze godzin, przy czym jak wynika z przedstawionej dokumentacji treść seminariów odpowiada wymogom przewidzianym przez prawo oraz przyjętym praktykom akademickim. Egzamin dyplomowy i prace stanowią weryfikację właściwego przebiegu seminariów i związanych z nimi efektów kształcenia. Prace są prawidłowo oceniane, system ich oceniania zapewnia ich odpowiedni poziom. Na podkreślenie zasługuje fakt wyjątkowej dbałości o dokumentację oraz obudowanie procedurami procesu weryfikacji efektów kształcenia. Procedury te nie stanowią jedynie martwej litery, ale są w pełni realizowane, stale rozwijane, o czym będzie jeszcze mowa w punktach poświęconych ocenie procedur dotyczących jakości kształcenia. Na tle innych wizytowanych uczelni sposób podejścia do weryfikacji efektów kształcenia w Uczelni Łazarskiego zasługuje na zdecydowane wyróżnienie. Stopień dbałości o spójność i koherencję praktyki z założeniami jest niewątpliwie godny pochwały. Przykładowo, gdy idzie o proces dyplomowania, to jest on bardzo szczegółowo określony przez Regulamin studiów, a także Zarządzenie Rektora Nr 20/14 z dnia 25 czerwca 2014 r. zmieniające Zarządzenie Nr 14/2012 z dnia 15 października 2012 r. w sprawie procedury dyplomowania w Uczelni Łazarskiego, Zarządzenie Rektora Nr 7/2012 z dnia 18 czerwca 2012 r. w sprawie regulaminu określającego tryb i zasady funkcjonowania procedury antyplagiatowej oraz sposobu korzystania przez Uczelnię z systemu Plagiat.pl oraz Zarządzenie Dziekana Nr 24(61)2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie wymagań stawianym pracom dyplomowym. Ponadto na Wydziale obowiązują procedury: otwierania seminariów dyplomowych, rejestracji na seminarium i jego zaliczenia, przystąpienia do obrony pracy dyplomowej, oceniania prawidłowości dyplomowania oraz antykorupcyjna.

Opracowano i wdrożono bardzo starannie procedury dotyczące procesu dyplomowania, które określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji oraz przebieg egzaminu dyplomowego. Z rozmów ze studentami i przedstawicielami kadry wynika, że stopień znajomości procedur, dbałości o nie zdecydowanie na plus odbiega od średniej. W ocenianej jednostce udało się zbudować wyróżniający system sprzyjający prawidłowej weryfikacji efektów kształcenia.

Gdy idzie o analizę stopnia przyczyn odsiewu, to w opinii Zespołu Oceniającego nie są one rażąco różne od tych na innych porównywalnych uczelniach. Odsiew dotyczy zwykle kilkunastu procent studentów, a jego główną przyczyną jest nie zaliczenie semestru bądź roku studiów. Wydział analizuje skalę i przyczyny odsiewu i wyciąga z tych analiz właściwe wnioski.

Ocena monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.

W opinii Zespołu Oceniającego niewątpliwie jest, iż władze WPiA dostrzegają znaczenie monitorowania karier absolwentów Na Uczelni prowadzone są badania losów zawodowych absolwentów. Badania ta mają przyczynić się m.in. do modyfikacji programów nauczania. Na

tle innych podobnych uczelni prowadzących kształcenie na kierunku „prawo” efektywność działalności WPiA oraz całej Uczelni w zakresie monitorowania losów absolwentów nie odbiega od standardów i należy ją ocenić pozytywnie.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ogólna ocen prac etapowych i dyplomowych jest w pełni pozytywna. Dobór pytań egzaminacyjnych, tematyka prac, przebieg egzaminowania, struktura ocen, nie budzą zastrzeżeń.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane przez WPiA efekty kształcenia na kierunku zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz z koncepcją rozwoju kierunku. Przygotowana dokumentacja wyróżnia się niewątpliwie jakością.

2) Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

3) System weryfikacji efektów kształcenia jest prawidłowy. Obejmuje wszystkie zakładane efekty, zapewnia odpowiedni sposób standaryzacji ocen. System wykracza poza standardową skalę 2-5, przewidując także ocenę celującą 5,5, co pozwala w sposób szczególny uhonorować studentów, którzy opanowali materiał ponad przewidziane wymagania.

4) Stopień monitorowania losów absolwentów można uznać za adekwatny.

Władze Wydziału dostarczyły Zespołowi oceniającemu dokumentację dowodzącą opracowanie matrycy efektów kształcenia i kompatybilnych z nią programów studiów zgodnie z wymogami formalnymi.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Czy realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta?

W opinii Zespołu Oceniającego program kształcenia niewątpliwie umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz zakładanej sylwetki absolwenta. Program studiów w obecnej postaci przewiduje wszystkie przedmioty podstawowe, tradycyjnie nauczane na kierunku Prawo i jednocześnie pozwala na ukierunkowanie wiedzy studenta na poszczególne gałęzie prawa oraz poszerzenie tej wiedzy o specjalistyczne dyscypliny prawnicze. Pierwszy roku studiów przewiduje tradycyjne moduły teoretyczno-prawne oraz historyczno-prawne, poszerzone o moduł humanistyczno-społeczny. Na pierwszym roku program przewiduje także przedmioty metodologiczne, pomagające studentowi w jego pracy na rozpoczętym etapie studiów. Program drugiego roku przewiduje cztery podstawowe gałęzie prawa materialnego: prawo konstytucyjne, prawo administracyjne, prawo cywilne oraz prawo karne.

Na trzecim i czwartym roku program zawiera moduły kolejnych gałęzi prawa materialnego, w tym roczne prawo Unii Europejskiej oraz trzy moduły prawa procesowego (karnego, administracyjnego i cywilnego). Od trzeciego roku student realizuje także cztery moduły kierunkowe, które pozwalają na poszerzenie jego wiedzy z wybranych gałęzi prawa. Na piątym roku, oprócz dwóch wybieralnych modułów kierunkowych, student realizuje moduł specjalizacyjny dotyczący wybranej, zazwyczaj wąskiej, dziedziny prawa oraz moduł seminaryjny, związany z przygotowaniem pracy magisterskiej.

Wprowadzenie na kierunku Prawo fakultatywnych modułów kierunkowych i specjalizacyjnych pozwoliło na połączenie tradycyjnego programu studiów prawniczych z nowymi dziedzinami prawa, które ukształtowały się w ostatnich latach, przede wszystkim w związku z rozwojem nowoczesnych technologii oraz w związku z coraz większymi wyzwaniami gospodarki rynkowej. Realizacja takiego programu studiów gwarantuje pełne przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze oraz dodatkowo zdobycie specjalistycznej wiedzy, pozwalającej na jej natychmiastowe wykorzystanie w pracy, zarówno w kancelariach prawnych, jak i w wielu instytucjach publicznych.

Ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;

Zespół oceniający jednoznacznie pozytywnie ocenia konstrukcję programu kształcenia, jego wymiar czasowy. Zgodnie z uchwalonym programem jednolite studia magisterskie na kierunku Prawo trwają 10 semestrów. Na studiach stacjonarnych student odbywa min. 2625 godzin zajęć w ciągu całego okresu studiów, a na studiach niestacjonarnych min. 1750. Nie ma też zastrzeżeń w odniesieniu do przypisania poszczególnych modułów do poszczególnych grup. Treści kształcenia także nie budzą zastrzeżeń. Formy i metody dydaktyczne zostały

dobrane dobrze, umożliwiają one wykształcenie u studentów zakładanych efektów kształcenia. Często na zajęciach wykorzystywana jest nowoczesna aparatura multimedialna, prowadzący potrafią także wykształcić adekwatne narzędzia interakcji ze studentami, co nie pozostaje bez wpływu na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami;

Jednostka oceniana przypisała punkty ECTS do poszczególnych zajęć na ocenianym kierunku dla każdej formy i poziomu kształcenia. Punkty przyznawane są za zaliczenie każdego przedmiotu oraz praktyk przewidzianych w programie kształcenia w wyniku spełnienia przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów kształcenia oraz za przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej. Dokumentacja udostępniona Zespołowi jest wystarczająca i ilustruje proces przypisywania punktów ECTS. Liczba punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów ma w założeniu odzwierciedlać czas poświęcony przez studenta na zajęcia. Zespół oceniający nie ma zasadniczych zastrzeżeń do systemu ECTS wdrożonego w ramach ocenianego kierunku. Koherencja systemu nie budzi zasadniczych zastrzeżeń. Obejmuje wszystkie przedmioty.

Ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów;

Sekwencja przedmiotów i modułów w programach studiów zasługuje na pozytywną ocenę. Przedmioty dogmatycznie prawne dotyczące procedur są poprzedzane przez kursy prawa materialnego. Przedmioty ogólne skoncentrowane głównie na pierwszych latach studiów.

Ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Ocena czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych;

Zespół oceniający wysoko ocenia program i wymiar praktyk w ocenianej jednostce. Student jednolitych stacjonarnych studiów magisterskich na kierunku Prawo ma obowiązek odbycia praktyki administracyjnej w wymiarze co najmniej 160 godzin zegarowych nie wcześniej niż w okresie letnich wakacji poprzedzających trzeci rok studiów. Oprócz obowiązku odbycia praktyki student stacjonarnych jednolitych studiów magisterskich na kierunku Prawo ma ponadto obowiązek odbycia w wymiarze co najmniej 160 godzin zegarowych albo praktyki karnistycznej, albo praktyki cywilistycznej. Praktyka powinna odbyć się nie wcześniej niż w okresie letnich wakacji poprzedzających czwarty rok studiów lub najpóźniej do dnia zakończenia zajęć dydaktycznych piątego roku studiów. Łącznie student ma obowiązek realizacji 320 godzin praktyk.

Oprócz praktyk obowiązkowych program studiów przewiduje także praktyki fakultatywne w wymiarze kolejnych 320 godzin. Dla osób, którzy jeszcze na etapie studiów chcą pogłębić swoje umiejętności praktyczne Dział Praktyk i Karier organizuje dodatkową praktykę w wybranej przez studenta instytucji. Zazwyczaj jest to instytucja, w której student odbył już praktykę obowiązkową, ale może to być także nowa instytucja, z której pracą student chce się zapoznać. System oceny praktyk także nie budzi wątpliwości. Z dokumentacji i rozmów ze

studentami wynika, że praktyki są rzetelnie oceniane z punktu widzenia stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza tych, które wiążą się z umiejętnościami praktycznymi.

Ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

W opinii Zespołu Oceniającego organizację procesu kształcenia, jak już wspomniano przy okazji oceny innych kryteriów, należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Organizacja studiów zdecydowanie sprzyja osiąganiu zakładanych efektów kształcenia zarówno w zakresie wiedzy, jak i umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych. Władze ocenianej jednostki stale monitorują funkcjonowanie procesów kształcenia pod względem organizacyjnym, są otwarte na opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tym zakresie. Na podkreślenie zasługuje systemowość i kompleksowość struktur organizacji procesu kształcenia. Towarzyszy jej wysoki stopień świadomości kadry i studentów w zakresie związków organizacji procesu kształcenia z osiąganiem zakładanych efektów. Ogólnie organizacja studiów zasługuje na wyróżnienie. Wszystko działa prawidłowo od kwestii logistycznych (oznaczenia sal ćwiczeniowych i wykładowych) przez dostępność dziekanatów, na prawidłowej organizacji zajęć i praktyk skończywszy.

Ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych;

Niewątpliwie Wydział Prawa i Administracji zapewnia studentom spore możliwości indywidualizacji kształcenia. Studenci zaangażowani w prace kół naukowych mogą liczyć na szczególną opiekę ze strony Uczelni i Wydziału. Mogą np. przedstawiać wyniki swoich badań podczas studenckich konferencji naukowych oraz są autorami lub współautorami publikacji. Opieka naukowa nad studentami kierunku Prawo rozpoczyna się wraz z przystąpieniem studenta do procesu edukacji. W celu roztoczenia najwyższej jakości tej opieki studenci pierwszego roku mają wyznaczonych przez władze Wydziału tutorów, a studenci wszystkich lat opiekunów poszczególnych roczników studiów. Kadra naukowo dydaktyczna zatrudniona na kierunku Prawo jest nieustannie motywowana do prowadzenia opieki tutorskiej nad studentami. Realizując powyższy cel podjęto następujące działania: organizowano cykliczne spotkania dla tutorów na których omawiano zasady tutoring, jak również przedstawiono jak tutoring jest prowadzony w innych krajach. Tutorzy wymieniali się swoimi doświadczeniami. Efektami podjętych działań jest objęcie opieką tutorską od roku akademickiego 2013/2014 wszystkich studentów pierwszego roku i wyróżniających się studentów lat wyższych. Tutoring jest formą współpracy wykładowców ze studentami, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony studentów. Uczelnia Łazarskiego realizuje unikalny na skalę kraju Program Honorowy dla najzdolniejszych studentów. Program ma na celu zaspokojenie potrzeb najzdolniejszych studentów przez skuteczne kształcenie osób przyjmujących po studiach świadomie rolę liderów o szerokich horyzontach i wystarczającej wiedzy ogólnej o świecie. W ramach tego programu każdy zakwalifikowany do niego student objęty jest indywidualną opieką tutora akademickiego. Tutor koncentruje uwagę na studencie: dzieli się z nim doświadczeniem, wspólnie podejmuje wyzwania rozwiązywania problemów, aby student zyskał jak najszybciej samodzielność w studiowaniu, indywidualnym rozwoju intelektualnym i społecznym. Uczestnicy programu, poza zajęciami na Uczelni, uczestniczą w dodatkowych seminariach, które prowadzone są specjalnie dla nich. To oni decydują o wyborze dyscypliny, np.: filozofii, sztuki, literatury, ekonomii lub prawa. Tutor pomaga w

dobrze seminariów, omawia indywidualne cele, zabiera na konferencje i wykłady w innych ośrodkach akademickich, wspiera rozwój pasji i zainteresowań. Uczelnia oczekuje od wszystkich uczestników Programu Honorowego postawy prospołecznej, zaangażowania na rzecz Uczelni, wsparcia udzielanego koleżankom i kolegom, prowadzenia repetytoriów przygotowujących do egzaminów, a w przyszłości pełnienia funkcji opiekunów młodszych roczników.

Niewątpliwie wspomniane rozwiązania pozwalają ocenić stopień spełnienia tego kryterium jako wyróżniający.

2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość;

W opinii Zespołu Oceniającego zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne oferowane studentom zarówno w ramach studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia tworzą konstrukcję spójną i logiczną. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa, środki dydaktyczne dobrze dobrane do planowanych celów, a system weryfikacji zapewnia sprawdzenie w adekwatnym stopniu osiągnięcie planowanych efektów. Osoby prowadzące zajęcia często korzystają z nowoczesnych urządzeń multimedialnych, są w stanie zainteresować studentów, rozwijać w nich elementy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. WPiA opracował odpowiednie procedury ciągłego doskonalenia programów kształcenia, ulepszania metod dydaktycznych a także zapobiegania patologicznym zjawiskom takim jak plagiaty i ściąganie na egzaminach. Zespół Oceniający jednoznacznie pozytywnie ocenia koherencję konstrukcyjną koncepcji kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego³ wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Pomimo bardzo ambitnego programu studiów, jego realizacja umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia. System ETCS jest właściwie i niezwykle starannie skonstruowany i działa prawidłowo. Wydział zapewnia zdecydowanie ponadprzeciętne możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

2) Programy studiów umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Są one oparte na bardzo rzetelnych badaniach oraz sprawdzonych i stale weryfikowanych założeniach. Efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) *Czy liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu?*

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy;

Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących osiągnięcia założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. W pierwszej kolejności sprawdzono czy liczba pracowników i struktura ich kwalifikacji zapewni ww. cele. Kontrolę wykonano na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową, dorobek, w tym zwłaszcza publikacyjny. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni naukowych. Umowy o pracę oraz akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), który stanowi, iż nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

W punkcie II.2. Raportu samooceny 2014/2015 wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku wykazano:

- Dwie osoby

posiadające tytuł naukowy profesora w obszarze społecznych w dziedzinie nauk prawnych, dyscyplinie naukowej prawo, zgłoszoną do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów,

- cztery osoby

posiadające stopień naukowy doktora habilitowanego w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk prawnych, dyscyplinie naukowej prawo, wszystkie też te osoby zostały zgłoszone do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów,

-trzydzieści osób posiadających stopień naukowy doktora w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk prawnych, w dyscyplinie naukowej nauk prawnych,

W sumie daje to 19 osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Jest to liczba, która w pełni pozwala na osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, pod warunkiem, że prawidłowa jest struktura ich kwalifikacji.

Oceniany kierunek studiów na pierwszej stronie Raportu samooceny przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, nauk ekonomicznych i nauk społecznych, dyscypliny nauki o administracji, prawo, ekonomia, nauki o polityce. Szczegółowa analiza kierunkowych efektów kształcenia potwierdza iż kadra spełnia oczekiwania. Pozytywnie należy ocenić prowadzenie zajęć przede wszystkim przez osoby ściśle związane z podstawową dyscypliną nauki jaka jest wykładana na tym kierunku .Ponadto są to osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora.

Porównanie powiązań efektów kształcenia z kwalifikacjami zdecydowanej większości kadry dydaktycznej zapewnia bardzo wysoki poziom wykładów i zajęć .

Reasumując: liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni gwarantują osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia oraz realizację programu kształcenia.

2) *Czy dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia?*

Analiza minimum kadrowego przeprowadzona została na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r., poz. 131).

Minimum kadrowe dla studiów na kierunku „prawo” powinno stanowić, zgodnie z § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia, co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Wszystkim nauczycielom akademickim wskazanym przez Uczelnię do minimum kadrowego kierunku „prawo ” na bieżący rok akademicki zaplanowano prowadzenie na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub stopień zawodowy magistra),

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich Uczelni Łazarskiego jest wyjątkowo szeroki ponadto w wykazie dominują publikacje z zakresu różnych specjalizacji i dyscyplin prawa ,np. prawa administracyjnego (u kilku osób zgłoszonych do minimum kadrowego), w tym publikacje dotyczące organów centralnych i naczelnych, następnie szereg jest publikacji dotyczących samorządu terytorialnego i kontroli w administracji dostępu do informacji publicznej , bardzo praktyczne są publikacje z zakresu postępowania administracyjnego

łącznie z egzekucją administracyjną, są też liczne publikacje z zakresu prawa konstytucyjnego ze szczególnym uwzględnieniem problematyki władzy ustawodawczej a potem i wykonawczej, publikacje z zakresu prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, Problematyka prawa cywilnego i prawa karnego pojawia się także (u kilku osób zgłoszonych do minimum kadrowego) ze szczególnym uwzględnieniem „styku” prawa cywilnego i administracyjnego np. w problematyce nabywania nieruchomości (którą zajmowały się dwie osoby ze zgłoszonych do minimum kadrowego) .Warte pozytywnej uwagi są niezwykle liczne i co istotne na bardzo wysokim poziomie publikacje z zakresu prawa lotniczego i prawa konkurencji. Szczególnie ten dorobek wyróżnia Uczelnię . Mniej jest analiz własności intelektualnej, prawa karnego, historii doktryn politycznych, prawnych i ekonomicznych , polityki społecznej .Dużą zaletą jest też szereg publikacji ze styku kilku dyscyplin prawa, zwłaszcza gospodarczego i finansowego . Generalnie wszystkie publikacje odpowiadają zakładanemu efektom kształcenia i realizowanemu programowi studiów.

Reasumując: dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są w pełni adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia, również wymagania dotyczące minimum kadrowego dla ocenianego kierunku prawo, poziomu i profilu kształcenia są spełnione w pełni. Zespół oceniający zaliczył do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów – wszystkie osoby zgłoszone przez wizytowaną Uczelnię, a mianowicie 2 osoby posiadającą tytuł naukowy profesora 4 osoby z stopniem naukowym doktora habilitowanego i 13 osób posiadających stopnie naukowe doktora, Liczba nauczycieli akademickich posiadających stopnie naukowe doktora znacząco przewyższa minima przewidziane w tym rozporządzeniu.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu);

Poszczególne osoby zgłoszone do minimum kadrowego zatrudnione są w większości przypadków w Uczelni Łazarskiego na WPIA na kierunku Prawo już od chwili podjęcia pracy naukowej . Dominują zatrudnienia kilkunastoletnie ,co świadczy o silnym związaniu kadry naukowej z Uczelnią .Pozwala to postawić wysoką ocenę władzom uczelni w zakresie dbałości o kadre gdyż skład kadry zaliczonej do minimum kadrowego jest wyjątkowo stabilny.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów;

Proporcja między liczbą osób stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów znacznie przewyższa – w ogólności, - relację 1 : 160 wskazaną w § 17 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (tekst jedn.: Dz.U z 2014 r., poz. 131), gdyż wynosi 1 : 68 dla pracowników z minimum kadrowego zaś w zakresie wszystkich prowadzących zajęcia wskaźnik proporcji wynosi 25,3 .

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów jest zatem w pełni pozytywna.

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów ocena zgodności obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich (w przypadku profilu praktycznego - ich doświadczenia zawodowego), ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: ocena przygotowania nauczycieli akademickich do realizacji zajęć dydaktycznych w tej formie;

Szczegółowe porównanie powierzonych poszczególnym nauczycielom akademickim (zwłaszcza zgłoszonym przez wizytowaną Uczelnię do minimum kadrowego) zajęć dydaktycznych z ich dorobkiem naukowym nie nasuwa żadnych zastrzeżeń .

Reasumując ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych jest w pełni pozytywna.

ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych (Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena);

Ogólna ocena hospitowanych zajęć jest bardzo pozytywna, wszystkie hospitowane zajęcia były prowadzone na bardzo dobrym poziomie.

3) Czy Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą?

Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

- *procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia;*

Jedną z podstaw prowadzonej w wizytowanej Uczelni polityki kadrowej Zarządzenia Rektora w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich wraz z arkuszami wyników pracy nauczyciela akademickiego. Zawierają ono dosyć typowe dla polskich szkół wyższych zasady oceniania. To samo można powiedzieć o statutowych regulacjach dotyczących nawiązywania stosunków pracy z nauczycielami akademickimi. Znajomość tych regulacji w gronie pracowników, faktyczne (Zespołowi Oceniającemu przedstawiono protokoły) przeprowadzanie hospitacji zajęć oraz ocen okresowych świadczą o przejrzystości i upowszechnieniu procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich. Dopełnieniem weryfikacji są różnego rodzaju procedury sprawdzające , w szczególności dotyczy to hospitacji zajęć .Tą ważną problematykę reguluje Zarządzenie nr 27/2014 Rektora Uczelni Łazarskiego z dnia 13 listopada 2014 ustalające nową procedurę hospitacji zajęć dydaktycznych Fakt, że na kierunku PRAWO od ponad dwudziestu lat utrzymywane jest minimum kadrowe , pozytywnie świadczy o skuteczności prowadzonej polityki kadrowej.

- systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności;

Na WPIA Uczelni Łazarskiego funkcjonują wyjątkowo liczne wewnętrzne programy i stosowne dla nich regulacje, które wspierają rozwój kadry naukowo-dydaktycznej. Wysoko należy tu ocenić urlopy naukowe, nagrody za osiągnięcia naukowe, wspieranie publikacji, uczestnictwa w konferencjach itp. Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pracownicy większości przypadków potwierdzili iż regulacje te korzystnie dla ich rozwoju wykorzystywane min. do rozdziału środków na badania własne w ramach jednostek, czy też na wyjazdy na konferencje, które są zazwyczaj finansowane ze środków Uczelni. Jako znaczącą należy ocenić wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą. Dominują tu umowy bilateralne np. z licznymi Uniwersytetami z kilkunastu państw Europy. Ponadto jest wykorzystywany też program LLP Erasmus który daje nauczycielom akademickim możliwość finansowania krótkich wyjazdów o bardziej dydaktycznym, niż naukowym charakterze.

Ogólna ocena systemu wspierania kadry i jego efektywności z punktu widzenia obowiązujących w Uczelni regulacji jest zdecydowanie pozytywna. Należy jednoznacznie stwierdzić, że kadra ocenianego kierunku uzyskuje równomierne i znaczące wsparcie ze strony władz Uczelni.

- opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia w kontekście misji i strategii;

Oprócz wspomnianych już informacji o finansowaniu przez Uczelnię wyjazdów na konferencje naukowe, obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pracownicy podkreślili też ogólnie szerokie wsparcie ich rozwoju naukowego ze strony władz Uczelni, a zwłaszcza regularne pieniądze na badania naukowe i jednoczesną pomoc organizacyjną w uzyskiwaniu grantów ze źródeł zewnętrznych.

Reasumując: postawa władz Uczelni wobec kadry kierunku Prawo jest w pełni poprawna.

- w przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

Z Raportu samooceny wynika, że jest to kolejna już wizytacja na ocenianym kierunku studiów. Poprzednia, z roku 2008/09 zakończyła się wyliczeniem szeregu uwag, uwagi te jedynie w niewielkim stopniu dotyczyły polityki kadrowej. Pewne niedoskonałości które wskazano w zakresie organizacji doskonalenia umiejętności młodej kadry zostały zrealizowane, minimum kadrowe też jest w pełni wypełnione.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.*
- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Wymogi dotyczące minimum kadrowego są spełnione.*
- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i w szerokim stopniu zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Na uczelni prowadzone są w stopniu ponadprzeciętnym działania zmierzające do umiędzynarodowienia współpracy naukowej kadry.*

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Czy Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych?

ocena stopnia dostosowania bazy dydaktycznej służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia, w szczególności zapewniania dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę kierunku (sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne oraz ich wyposażenie, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, niezbędnego księgozbioru, w tym udostępnionego przez inne biblioteki, także wirtualnie). W przypadku stwierdzenia braków w tym zakresie należy wskazać w jaki sposób braki te mają wpływ na jakość kształcenia oraz jakie efekty kształcenia nie zostaną osiągnięte;

ocena bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk;

ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia właściwą bazę materialną.

Kampus Uczelni Łazarskiego został od podstaw wybudowany na potrzeby uczelni wyższej. Budowa trwała od 1996 do 2002 roku. Powierzchnia zabudowy wynosi 6 934,4 m², całkowita – 19 988,2, kubatura 79 307,7 m³. Wszystkie pomieszczenia są w pełni funkcjonalne z punktu widzenia potrzeb dydaktycznych, nowoczesnie wyposażone sprzęt komputerowy i multimedialny.

Wydział dysponuje salą sądową do symulacji rozpraw sądowych, wyposażoną w oryginalne meble zakupione od jednego z sądów. Uczestnicy symulowanych rozpraw występują w oryginalnych togach. Wykładowcy prowadzący wybrane ćwiczenia mają obowiązek co najmniej raz w roku przeprowadzać symulacje rozpraw sądowych.

Na podstawie podpisanego w październiku b.r. porozumienia z Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Wydział otrzyma za kwotę 1,25 mln złotych wyposażenie pracowni kryminalistycznej, które będzie podstawą otwarcia Instytutu Kryminalistyki.

Studenci korzystają z Internetu bezprzewodowego, który obejmuje całą Uczelnię. Oprócz sal dydaktycznych na Uczelni dostępne są dla studentów: kafeeteria, barek, punkt ksero, bankomat, automat do sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, automaty z napojami, słodyczami i przekąskami. Oprócz sal dydaktycznych na Uczelni dostępne są dla studentów m.in. kaplica oraz oratory (pomieszczenie do skupienia i refleksji dla wyznawców innych religii niż rzymskokatolicka).

Biblioteka Uczelniana udostępnia zbiory z dziedziny prawa i administracji, ekonomii, zarządzania, informatyki, rachunkowości, finansów, marketingu, handlu zagranicznego, stosunków międzynarodowych, statystyki, matematyki, ekonometrii, historii, geografii, politologii, biurowości, oraz bogaty księgozbiór o charakterze ogólnokształcącym, głównie w języku angielskim. Z punktu widzenia potrzeb kierunku „prawo”, biblioteka jest bardzo bogato zaopatrzona w książki i wydawnictwa ciągłe.

Zbiory biblioteki obejmują ok. 80 tysięcy woluminów książek oraz ok. 3,5 tysiąca woluminów roczników czasopism retrospektywnych. Co roku do zbiorów Biblioteki trafia ponad 1,5 tys. książek. Na bieżąco prenumeruje 50 tytułów czasopism specjalistycznych polskich i zagranicznych w postaci drukowanej. Biblioteka posiada także ponad tysiąc jednostek zbiorów na nośnikach elektronicznych (CD-ROM-y, DVD)

Czytelnia ma 100 miejsc, w tym 31 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, w tym 4 komputery, na których przez Internet odbierany jest wyłącznie katalog Biblioteki, oraz sieć bezprzewodową dla użytkowników laptopów. Do dyspozycji użytkowników znajdują się kopiarki, drukarka (oprogramowanie do obsługi zdalnego wydruku wyników wyszukiwania) i skaner samoobsługowy. Wolny dostęp do znaczącej części zbiorów w układzie działowym ułatwia kontakt z piśmiennictwem. W październiku 2014 r. przystąpiono do montażu dwóch specjalnych stanowisk (meble, zestawy komputerowe, akcesoria) dla osób niewidomych, niedowidzących i z niepełnosprawnościami ruchowymi.

System biblioteczny „Patron 4” umożliwia zdalny dostęp do katalogu, zamawianie i rezerwację książek oraz zdalne zapisywanie się do biblioteki.

Biblioteka zapewnia dostęp na terenie całej Uczelni lub także z domu (na hasło) do baz danych otrzymywanych nieodpłatnie w ramach licencji krajowej za pośrednictwem ICM UW) oraz innych baz, prenumerowanych z budżetu Uczelni. Nauki prawne i administracyjne reprezentują następujące bazy:

- Czytelnia Czasopism Prawniczych (Wolters Kluwer)
- Inforlex.pl Podatki Rachunkowość Prawo
- Legalis System Informacji Prawnej
- Lexis.pl Świat prawa
- Prawopl.pl (GCP Instytut Doskonalenia Wiedzy Prawno – Ekonomicznej)

Problematyka prawnicza jest reprezentowana w następujących bazach ogólnych (gwiazdką* oznaczono bazy na licencji krajowej lub bazy z dofinansowaniem MNiSW):

- *EBSCOhost: podstawowy zestaw najważniejszych baz danych z czasopismami i książkami elektronicznymi oraz własną kolekcją książek pełnotekstowych zakupionych na własność przez Bibliotekę
- *Emerging Markets Information Service (EMIS) z modułem Municipium
- Ibuk Libra (PWN), ok. 500 tytułów, głównie z zakresu nauk ekonomicznych
- *Science Direct (Elsevier)
- *SCOPUS (Elsevier)
- *SpringerLink
- *Web of Knowledge (Thomson Reuters)
- *Wiley Online Library.

W ramach wizytacji sprawdzono dostępność pozycji literatury naukowej zalecanych studentom w ramach kart przedmiotów. Dokonano losowego wyboru 4 kart przedmiotów: „Prawo handlowe cz. I”, „Historia prawa polskiego”, „Prawo autorskie” i „Prawo międzynarodowe publiczne”. Spośród 14 pozycji literatury podstawowej i uzupełniającej na miejscu nie brakowało **żadnej**. Jest to rezultat bardzo dobry, jeden z najlepszych, z jakim mieli okazję zetknąć się członkowie ZO. Dokonane sprawdzenie potwierdziło zatem bardzo wysoki poziom usług świadczonych przez bibliotekę obsługującą oceniany kierunek.

Budynek Uczelni jest budynkiem nowym, funkcjonalnym, zapewnia studentom i pracownikom będącym osobami niepełnosprawnymi ruchowo dobry dostęp. Wszystkie wejścia/wyjścia (w tym ewakuacyjne) są bezprogowe, z poziomu gruntu. Pion rektoratu pozwala na bezdotykowe znalezienie się w budynku i dotarcie do pięciu przestronnych, oprogramowanych odpowiednio wind (opóźnienie czasowe ruchu drzwi i czujniki ruchu, przyciski duże, oznakowane w języku Braille'a), co zapewnia dostęp do wszystkich pomieszczeń. Wewnątrz budynku wejścia do pomieszczeń są odpowiednio szerokie do wjazdu wózków inwalidzkich i również bezprogowe.

W każdym pomieszczeniu dydaktycznym zaadaptowano miejsce dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim. Ergonomicznie i technicznie dostosowano toalety oraz oznakowano je z zewnątrz. Osoby poruszające się samochodem mają możliwość parkowania na wydzielonych i oznakowanych stanowiskach tuż przy bezdotykowym wejściu do budynku (sektor D).

Pracownicy Biblioteki przeszli szkolenie z zakresu obsługi studentów niedowidzących i niewidomych oraz kwestii prawnych związanych z digitalizacją zbiorów na podstawie art. 33 prawa autorskiego. Uczelnia jest doposażona w książki elektroniczne na czytniki dla osób ze słabym wzrokiem. Na terenie uczelni w pracowniach i bibliotece znajdują się podnóżki z regulowanym podparciem stóp dla osób z problemami z kręgosłupem oraz krążeniowymi.

Wszystkie miejsca związane z obsługą studenta niepełnosprawnego zostały zaopatrzone w dzwonki dzięki, którym studenci szybko i sprawnie mogą załatwić swoje sprawy, np. w Dziekanacie WPiA.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość indywidualnego toku studiów, otrzymania stypendium specjalnego i niżki w czesnym. Dodatkowo, dla osób ze szczególnym stopniem niepełnosprawności (problemy ze wzrokiem, trudności w wysławianiu się), dziekani stwarzają specjalne warunki egzaminowania. Uczelnia przeszła z wynikiem pozytywnym audyt Polskiej Organizacji Pracodawców Osób Niepełnosprawnych (POPON), organizatora m.in. dorocznej telewizyjnej gali pracodawców osób niepełnosprawnych „Lodołamacze”.

W opinii studentów, wydział zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na wizytowanym kierunku.

Studenci dobrze oceniają dostosowanie bazy dydaktycznej i naukowej do możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci podkreśli, iż sale dydaktyczne wyposażone są wideoprojektory, komputery, ekrany i nagłośnienie. Ponadto sale wyposażone są również w tablice interaktywne oraz systemy konferencyjne pozwalające na prowadzenie webinarium i telekonferencji. Studenci zwrócili uwagę, iż w ich opinii nowoczesny i odpowiadający współczesnym wymogom sprzęt audiowizualny oraz dydaktyczny, zapewnia prawidłową realizację treści dydaktycznych i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Na Wydziale Prawa i Administracji znajdują się pomieszczenia do pracy własnej studentów oraz strefy wypoczynku dla studentów.

W opinii studentów, wydział zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na kierunku prawo. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili również opinię, że zapewniona baza materialna uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, niezbędne do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci wyrazili opinię, iż mają oni dostęp do specjalistycznych programów przeznaczonych do nauki języków obcych oraz ich zdaniem dobrze wyposażonej Biblioteki, ułatwiającej realizację założonych efektów

kształcenia. W całym budynku istnieje również możliwość korzystania z darmowej sieci internetowej.

Studenci usatysfakcjonowani są godzinami otwarcia Biblioteki, które ich zdaniem są w pełni dopasowane są do planów zajęć obowiązujących na kierunku prawo. Studenci pozytywnie ocenili wielkość księgozbioru umożliwiającą dostęp do literatury wymaganej przez prowadzących.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, że Uczelnia zapewnia odpowiednią bazę instytucji, w których mogą odbywać się zajęcia praktyczne co ich zdaniem umożliwia dobór miejsca odbywania praktyk zgodnego z indywidualnymi zainteresowaniami oraz ścieżką rozwoju studentów.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, że infrastruktura uczelni oraz baza dydaktyczna i materialna w pełni uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, niezbędne do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Studenci niepełnosprawni mają możliwość indywidualnego toku studiów, otrzymania stypendium specjalnego i zniżki w czesnym. Dodatkowo, dla osób ze szczególnym stopniem niepełnosprawności tj. problemy ze wzrokiem, trudności w wysławianiu się, dziekani wyrażają zgodę a specjalne warunki egzaminowania. Budynek Uczelni zapewnia studentom będącym osobami niepełnosprawnymi ruchowo dobry dostęp. Wszystkie wejścia/wyjścia są bezprogowe, z poziomu gruntu. Pion rektoratu wyposażony jest w pięć przestronnych, oprogramowanych w tzw. opóźnienie czasowe ruchu drzwi i czujniki ruchu wind zawierających przyciski oznakowane w języku Braille'a. Wewnątrz budynku Wydziału Prawa i Administracji wejścia do pomieszczeń są bezprogowe oaz odpowiednio szerokie do wjazdu wózków inwalidzkich.

Studenci korzystają z możliwości odbycia praktyki w różnych instytucjach regionu, z którymi Uczelnia zawarła umowy. Praktyka może odbywać się w wybranej przez studenta instytucji na podstawie oferty przedstawionej przez Uczelnię, której profil działania umożliwia mu zrealizowanie ogólnych celów praktyki oraz zakładanych efektów kształcenia, a także odpowiada charakterowi studiów na kierunku „prawo”. Studenci mogą też samodzielnie wybrać miejsce odbywania praktyki i załatwić formalności związane z jej odbyciem. Ma to na celu stymulację studentów do aktywizacji na rynku pracy, pobudzania ich inwencji, kreatywności i przedsiębiorczości. Dział Praktyk i Karier organizuje dodatkową praktykę w wybranej przez studenta instytucji. Przykładowe miejsca praktyk to: kancelarie adwokackie, kancelarie notarialne, kancelarie radcowskie, sądy, prokuratury, urzędy gmin z regionu mazowieckiego, urzędy skarbowe, biura rachunkowe, biura stowarzyszeń i fundacji, a także prywatni przedsiębiorcy. Wykaz podmiotów, u których studenci ocenianego kierunku odbywają praktyki zawodowe, a także zawarte przez Uczelnię porozumienia w sprawie praktyk zawodowych zostały okazane ZO do wglądu w trakcie wizytacji.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Uczelnia zapewnia właściwą infrastrukturę dla studentów. Nowe budynki, nowoczesnie wyposażone sale, przystosowanie obiektów do użytku dla osób niepełnosprawnych pozwala na prawidłową realizację procesu kształcenia. Baza dydaktyczna Uczelni służy realizacji procesu kształcenia i pozwala osiągnąć zakładane efekty. W opinii studentów zarówno baza dydaktyczna jak i naukowa w są dostosowane do

możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna przystosowana jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Czy rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; czy Jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej?

ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji /publikacji ich wyników;

ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny;

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego od wielu lat prowadzone są badania naukowe własne, zarówno indywidualne, jak i grupowe w ramach 10 katedr oraz w ramach czterech instytutów (Instytut Badań i Ekspertyz Samorządowych, Instytut Prawa Ochrony Zdrowia, Instytut Przestrzeni Obywatelskiej i Polityki Społecznej, Instytut (Prawnych Aspektów) Transportu Lotniczego, zaplanowany jest piąty Instytut - Kryminalistyki). Przykładowo Instytut Transportu Lotniczego pracuje nad sześcioma projektami naukowymi, w tym trzema międzynarodowymi (po francusku, po hiszpańsku i po angielsku).

Badania naukowe prowadzone na WPiA obejmują zagadnienia związane z zainteresowaniami badawczymi i specjalizacjami jej pracowników. Tematyka badań pozostaje zbieżna z materiałem programów dydaktycznych na kierunku „prawo”, a rezultaty badań często inspirują do powstania nowych kursów czy uzupełnienia, lub aktualizacji już istniejących – dotyczy to przede wszystkim oferty wykładów do wyboru/specjalizacyjnych.

Indywidualizacji zainteresowań badawczych studentów służy ponadto oferta wykładów otwartych, nie objętych planem studiów wygłaszanych przez profesorów prawa z instytucji zewnętrznych. W ciągu ostatnich dwóch lat WPiA zorganizował wykłady otwarte m.in. we współpracy z: Uniwersytetem w Leiden, Uniwersytetem Paris Sud w Paryżu, Uniwersytetem w Kolonii, UKSW w Warszawie oraz PAN w Warszawie. Studenci mają ponadto możliwość uczestniczenia w wykładach zagranicznych profesorów przyjeżdżających do Uczelni Łazarskiego w ramach International Week. W tegorocznej edycji (maj 2014 r.) uczelnia gościła 9 prelegentów: z Estonii, Węgier, Turcji, Szwecji, Niemiec, Islandii, Belgii, Hiszpanii oraz Włoch.

Badania naukowe nauczycieli akademickich WPiA prowadzących zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku „prawo”, zamykają się w przedziale ostatnich pięciu lat (2009-2014) w 1079 realizowanych tematach badawczych, których sfinansowanie pochłonęło łącznie kwotę 1.022.746zł. W efekcie podjętych badań w latach 2009-2014 nauczyciele akademicy Wydziału opublikowali łącznie 870 opracowań naukowych.

W latach 2009 - 2014 pracownicy naukowo dydaktyczni Wydziału byli organizatorami lub współorganizatorami 123 konferencji w tym również seminariów naukowych (2009 - 16, 2010 - 9, 2011 - 15, 2012 - 18, 2013 - 34, 2014 - 31). Tematyka tych konferencji była bezpośrednio związana z kierunkiem „prawo”.

Od 2007 r. Wydział wydaje w systemie kwartalnym czasopismo naukowe „Ius Novum”.

Wydział jest beneficjentem grantów zewnętrznych pozostających w bezpośrednim związku z kierunkiem „prawo”. Przykładowo, w latach 2008-2012 realizowany był duży grant badawczy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznany Uczelni Łazarskiego (Dec. Nr 0422/B/H03/2008/35), zatytułowany „Konstytucyjna koncepcja mandatu przedstawicielskiego i jej współczesne uwarunkowania – między teorią, prawem i praktyką”.

W 2013 r. WPiA poddał się kategoryzacji i w najnowszej ocenie działalności naukowej i badawczo-rozwojowej przeprowadzonej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych Wydział Prawa i Administracji otrzymał kategorię B. W związku z tym WPiA otrzymał środki na badania statutowe. Obecnie prowadzonych jest 19 projektów.

Ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania kształtuje się na wysokim poziomie.

Wielu pracowników WPiA prowadzi badania naukowe o zasięgu międzynarodowym.

Inicjowaniem i koordynowaniem współpracy międzynarodowej na Uczelni Łazarskiego, polegającej na uczestnictwie w programach międzynarodowych i porozumieniach bilateralnych oraz czasowej wymianie studentów i wykładowców akademickich, zajmuje się Dział Programów Międzynarodowych. Do jego zadań należy między innymi nawiązywanie i rozwijanie kontaktów z partnerami zagranicznymi, tj. uczelniami i instytutami zagranicznymi, koordynacja działań wynikających z umów międzyinstytucjonalnych o współpracy z zagranicznymi uczelniami oraz instytucjami badawczymi, koordynowanie wyjazdów studentów w celu odbycia studiów i praktyk zagranicznych, wyjazdów wykładowców w celu odbycia zajęć ze studentami uczelni partnerskich oraz wyjazdów absolwentów Uczelni w celu odbycia staży zagranicznych. Od 2003 roku Uczelnia Łazarskiego jest posiadaczem Karty Uczelni Erasmusa, która uprawnia do uczestniczenia w europejskiej wymianie studentów i programach stypendialnych. W 2013 roku Uczelnia otrzymała Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego na lata 2014-2020, dzięki której Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego uczestniczy w programie Erasmus+.

Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego współpracuje w zakresie międzynarodowej wymiany studentów i wykładowców z kilkudziesięcioma uczelniami zagranicznymi. Rozwój współpracy międzynarodowej kierunku przyniósł efekty w postaci prowadzenia nauczania w ramach szkół prawa obcego: Szkoły Prawa Rosyjskiego, Szkoły Prawa Niemieckiego oraz Prawa Amerykańskiego w ramach International Legal Skills. Obecnie prowadzone są rozmowy zmierzające do utworzenia Szkoły Prawa Francuskiego, wspólnie z Universite Lumiere Lyon 2.

Wspólnie z Center for International Legal Studies (Salzburg, Austria) Wydział prowadzi anglojęzyczny program International Legal Skills, w ramach którego przedmioty są wykładane przez znanych prawników i profesorów, w tym zagranicznych profesorów wizytujących.

W 2013 r. w rankingu czasopisma „Perspektywy”, Uczelnia Łazarskiego została uznana za najlepszą Uczelnię w Polsce w kategorii – umiędzynarodowienie.

Niektóre z projektów, CORECEL, współpraca z uczelniami zagranicznymi (Uniwersytet w Salzburgu, Uniwersytet w Saragossie) są specjalnie ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji pracowników, podniesienie jakości nauczania, organizację wspólnych seminariów.

Poza tym Wydział uczestniczy w realizacji wspólnych programów studiów z LLM Coventry University oraz z LLM Boston University i Center for International Legal Studies (Salzburg, Austria). W tym przypadku dochodzi do bezpośredniej koordynacji programów uczenia, sylabusów i wymiany studentów.

WPiA jest członkiem licznych organizacji, z którymi prowadzone są wspólne badania naukowe, konferencje i wykłady gościnne (International Air Transport Association, European Air Law Association, European Aviation Club, European Law Faculties Association, European Association of Law and Economics, International Association of Constitutional Law).

Uczelnia Łazarskiego nieprzerwanie od 2010 r. jest beneficjentem programu „Uczenie się przez całe życie” – Leonardo da Vinci i realizuje program zagranicznych staży zawodowych dla absolwentów szkół wyższych. Z pomocą tego programu udzieliła już wsparcia w rozwoju zawodowym 116 uczestnikom – absolwentom własnym i innych uczelni, z których ok. 50% ukończyło studia na kierunku Prawo.

Ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny plasuje się z uwagi na powyższe fakty na ponadprzeciętnym poziomie.

Studencka aktywność naukowa przejawia się poprzez prowadzenie badań naukowych, organizację i uczestnictwo w konferencjach naukowych oraz działalność w kołach naukowych. Na Wydziale prężnie działa 17 kół naukowych, zrzeszające studentów prawa specjalizujących się w danych jego dziedzinach (Kóło Prawa Rzymskiego „Romulus, Postępowania Karnego, Prawa Karnego, Prawa Lotniczego „Avion”, Prawa Pracy i ubezpieczeń społecznych, Prawa Międzynarodowego, Prawa Medycznego, Postępowania Cywilnego, Prawa Cywilnego, Prawa Europejskiego „Euro Lex”, Prawa Konstytucyjnego, Prawa Autorskiego, Prawa Administracyjnego, Prawa Nieruchomości, Prawa Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prawa Mieszkaniowego i Spółdzielczego, Prawa Rodzinnego). Kóło Naukowe aktywnie uczestniczą w działalności naukowej w Polsce oraz rozwijają współpracę i kontakty z biznesem.

W latach 2009 – 2014, 108 studentów zostało zaangażowanych w badania naukowe realizowane przez Wydział i jego pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych. Studenci podkreślili, iż zapraszani są na posiedzenia katedr, podczas których odbywają się prelekcje, wystąpienia i dyskusje naukowe. Na spotkania kół naukowych dzięki pomocy opiekunów Kół zapraszani są przedstawiciele świata nauki i wybitni praktycy, dzielący się doświadczeniami. Członkowie Studenckich Kół Naukowych zapraszani są do udziału w pracach badawczych, seminariach naukowych i konferencjach organizowanych przez Opiekunów Kół i ich katedry.

Ponadto udział studentów w badaniach pracowników Wydziału w dużej mierze realizowany jest w trakcie przygotowywania prac dyplomowych.

Reasumując, prowadzone badania naukowe wpisują się w misję Uczelni i strategię rozwoju Wydziału, służą wzmocnieniu kierunku „prawo” i tworzą dobre podstawy do kształcenia. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą aktywnie w badaniach naukowych oraz konferencjach naukowych. Efektem udziału studentów w badaniach naukowych są m.in. wspólne z pracownikami naukowo-dydaktycznymi publikacje.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Projekty i opracowania badawcze realizowane przez pracowników Wydziału, w tym w ramach grantów zewnętrznych, mają wpływ na określanie efektów kształcenia odnoszących się do zainteresowań naukowych poszczególnych pracowników, przekładają się na efekty formułowane dla prowadzonych przez nich zajęć. Studenci uczestniczą w badaniach naukowych. Prowadzone badania naukowe wpisują się w misję Uczelni i strategię rozwoju Wydziału, służą wzmocnieniu kierunku „prawo” i tworzą bardzo dobre podstawy do kształcenia na jednolitych studiach magisterskich. Ponadprzeciętnie kształtuje się rozwój współpracy międzynarodowej dotyczącej kierunku oraz przełożenie jej efektów na proces dydaktyczny.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

1) Czy zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów?

Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia;

Zasady rekrutacji określa Uchwała Senatu Uczelni Łazarskiego z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad i trybu przyjmowania na studia w roku akademickim 2013/2014.

Warunkiem przyjęcia na jednolite studia magisterskie na kierunku „prawo” jest posiadanie świadectwa dojrzałości lub dokumentu równoważnego. Dla kandydatów ubiegających się o podjęcie studiów w języku angielskim wymagane jest potwierdzenie znajomości języka angielskiego na poziomie zalecanym B2. Dla kandydatów nieposiadających polskiego obywatelstwa, ubiegających się o podjęcie studiów w języku polskim wymagane jest potwierdzenie znajomości języka polskiego na poziomie zalecanym B2.

Do postępowania rekrutacyjnego w przypadku ubiegania się o przyjęcie na jednolite studia magisterskie na kierunku „prawo” dopuszczeni zostają kandydaci, którzy: 1) dokonają rejestracji w systemie rekrutacji internetowej, 2) zaakceptują regulamin rekrutacji, 3) w Dziale Marketingu i Rekrutacji złożą osobiście lub za pośrednictwem poczty, a jeżeli wystarczy okazanie - okażą, wymagane dokumenty, 4) uiszczą wpisowe i dostarczą potwierdzenie wpłaty.

Podstawą przyjęcia kandydatów z nową maturą na studia pierwszego stopnia lub na jednolite studia magisterskie jest uzyskanie wyniku na poziomie 240 punktów rekrutacyjnych wg przelicznika. Wyniki procentowe egzaminów maturalnych pisemnych z trzech przedmiotów wskazanych przez kandydata wpisane na świadectwie maturalnym są przeliczane na punkty rekrutacyjne według zasady: 1% na poziomie podstawowym = 1.5 pkt, 1% na poziomie rozszerzonym = 2 pkt. Podstawą przyjęcia kandydatów ze starą maturą na studia pierwszego stopnia lub na jednolite studia magisterskie są wyniki egzaminów dojrzałości ze wszystkich przedmiotów objętych egzaminem dojrzałości w części pisemnej i ustnej. Oceny tradycyjne uzyskane na egzaminie dojrzałości przelicza się na punkty rekrutacyjne według przelicznika ocen określonego w uchwale.

W przypadku kierunku „prawo”, predyspozycje kandydata do studiów na tym kierunku wynikają przede wszystkim z posiadania wykształcenia ogólnego na poziomie średnim i do takiego wykształcenia dostosowane są efekty kształcenia określone dla kierunku. Absolwent kierunku „prawo” powinien wykazywać kwalifikacje do pracy z różnymi obszarami regulacji prawnych, co zakłada m.in. pracę na różnych stanowiskach i przy bardzo różnych zadaniach. Stosowane do tego kwalifikacje nabywa w trakcie studiów, a predyspozycje do ich uzyskania wynikają z wykształcenia ogólnego.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Należy też dodać, iż zasady rekrutacji określone

przez Uczelnię nie odbiegają od rozwiązań typowych, przyjmowanych przez wiele innych szkół wyższych, także publicznych, w tym rangi uniwersytetu, właśnie dla kierunków „prawo”. Przyjęte przez Uczelnię zasady rekrutacji nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Zasady rekrutacji uwzględniają związek liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

W opinii studentów limit przyjęć kandydatów na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych jednolitych magisterskich na kierunku prawo dostosowany jest do potencjału dydaktycznego oraz infrastruktury Uczelni. Zasady i procedury rekrutacji na oceniany kierunek są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans oraz nie zawierają regulacji dyskryminujących. Zasady rekrutacji określa coroczna uchwała Senatu Uczelni Łazarskiego w sprawie zasad i trybu przyjmowania na studia.

2) Czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen?

Studenci posiadają podstawową wiedzę na temat Europejskiego Systemu Transferu Punktów. W ich opinii punkty ECTS przewidziane do realizacji zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio określone oraz poprawnie uwzględniają czas oraz nakład pracy niezbędny do ich osiągnięcia.

Wymagania egzaminacyjne oraz forma i kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia są podawane do informacji studentów przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć jak również dostępne są w formie sylabusów w systemie Wirtualna Uczelnia. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, iż uprzednio podane do wiadomości założenia dotyczące wymagań egzaminacyjnych są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Istnieje możliwość zdawania egzaminu w kilku dogodnych terminach jak również w terminie poprawkowym oraz komisyjnym.

Podczas rozmów studenci wyrazili opinię, że przyjęty system oceny osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Zdaniem studentów wystawiane przez nauczycieli akademickich oceny sprawiedliwe. Według studentów formy weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia. Bieżąca weryfikacja osiągnięć studenta dokonywana za pomocą kolokwii oraz prac zaliczeniowych jak również ocena aktywności podczas zajęć stymulują proces uczenia się.

3) Czy struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów?

Program studiów ocenianego kierunku oraz przyjęty system punktów ECTS umożliwia przystąpienie przez studentów do realizowanych programów międzynarodowej mobilności studentów tj. Erasmus +, Leonardo da Vinci, w ramach których organizowane są wyjazdy do zagranicznych uczelni partnerskich, w celu odbycia części (semestru lub roku) studiów.

W trakcie spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci przyznali, że na Uczelni zapewniony jest dobry dostęp do informacji dotyczących programów wymian międzynarodowych, realizowany za pośrednictwem plakatów, ulotek oraz publikacji na stronie Działu Praktyk i Karier. Ponadto osoby odpowiedzialne za koordynację programów mobilnościowych udzielają kandydatom informacji w rozmowach bezpośrednich. W ciągu ostatnich trzech lat w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus + wzięło

udział 24 studentów. W ciągu trzech ostatnich lat Uczelnia w ramach programu gościła 96 studentów przyjeżdżających.

W trakcie rozmów z zespołem oceniającym PKA studenci, którzy korzystali z programów mobilnościowych podkreślili, iż koordynatorzy programów służą uczestnikom wsparciem merytorycznym, sprawują nad nimi opiekę organizacyjną i proceduralną oraz kontrolę nad dopełnieniem przez uczestników formalnych zobowiązań wynikających z udziału w programach.

Współpraca międzynarodowa prowadzona jest przez jednostkę od 2003 roku. Początkowo Uczelnia była posiadaczem Karty Uczelni Erasmusa, która uprawniała do uczestniczenia w europejskiej wymianie studentów i programach stypendialnych. W 2013 roku Uczelnia otrzymała Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego na lata 2014-2020, dzięki której Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego uczestniczy w programie Erasmus+. Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego współpracuje w zakresie międzynarodowej wymiany studentów i wykładowców z 39 uczelniami zagranicznymi.

W opinii studentów podejmowane przez Wydział działania zmierzające do rozwinięcia współpracy międzynarodowej jak również możliwość czynnego uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez naukowców z zagranicy i zapoznania się z aktualnymi zagadnieniami w sferze prawnej umożliwiają przełożenie nabytej wiedzy teoretycznej na praktykę.

4) Czy system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia?

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili system pomocy dydaktycznej oferowany na ocenianym kierunku studiów.

Studenci wyrazili opinię, iż kontakt z nauczycielami akademickimi odbywający się w ramach wyznaczonych konsultacji jak również za pomocą komunikacji na odległość pozytywnie wpływa na proces kształcenia. Studenci pokreśli, iż wykładowcy dostępni są również poza wyznaczonymi godzinami konsultacji i zawsze służą pomocą w rozwiązaniu problemów i wątpliwości.

Na Uczelni działa Samorząd Studentów oraz Studenckie Koła Naukowe. Samorząd Studencki posiada własną siedzibę oraz środki finansowe jak również włączany jest w działalność gremiów kolegialnych zajmujących się sprawami studenckimi, w pracach których aktywnie uczestniczy. Przedstawiciele studenci reprezentujący Studenckie Koła Naukowe zwrócili uwagę, iż pomimo tego, że nie posiadają oni wyodrębnionych siedzib, opiekunowie kół starają się zapewnić niezbędną pomoc techniczną oraz wsparcie merytoryczne umożliwiające działanie Kół.

Studenckie Koła Naukowe zaangażowane w działalność naukowo-badawczą zwróciły uwagę na dobrą współpracę odbywającą się na szczeblu administracyjnym w procesie organizacji swoich przedsięwzięć. Zdaniem ich przedstawicieli posiadany duży dorobek naukowy w postaci wydanych publikacji oraz ilość dotychczas zorganizowanych możliwy był do osiągnięcia dzięki wsparciu merytorycznemu oraz technicznemu udzielonemu ze strony pracowników oraz Władz Wydziału. Członkowie Kół Naukowych często korzystają z prywatnych księgozbiorów nauczycieli akademickich, którzy udostępniają trudno dostępne materiały dydaktyczno-naukowe. Mają Oni pełny dostęp do zasobów wirtualnych, sprzętu komputerowego, sal wykładowych i ćwiczeniowych, pokoiów katedr i innych niezbędnych w pracy naukowo-badawczej elementów. Przedstawiciele Kół Naukowych zauważyli, iż dzięki podejściu Władz Wydziału oraz pracowników naukowych mogą w pełni realizować swoją zaplanowaną ścieżkę rozwoju.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA, studenci pozytywnie ocenili przyjęty system pomocy naukowej. Mają oni możliwość wyboru promotora oraz tematu pracy dyplomowej. Studenci podkreślili przejrzystość oraz sprawiedliwość przyjętego systemu wyboru promotora oraz związany z tym proces wyboru tematu pracy dyplomowej.

Sylabusy przedstawiane studentom przez prowadzących podczas pierwszych zajęć oraz dostępne w systemie Wirtualna Uczelnia sformułowane są w przejrzysty i zrozumiały sposób. Zawierają one informacje dotyczące treści kształcenia, warunków zaliczenia oraz niezbędnej literatury dotyczącej danego przedmiotu. W opinii studentów publikowane sylabusy są przydane w realizowanym procesie kształcenia.

Nauczyciele akademicy udostępniają studentom zalecaną przez nich literaturę oraz materiały w wersji elektronicznej. W opinii studentów przyjęte w tym zakresie rozwiązania, jak również zasoby biblioteczne, zasady korzystania ze zbiorów oraz dostępność materiałów w wersji elektronicznej umożliwiają realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

W opinii studentów weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia odbywająca się na poszczególnych etapach kształcenia za pomocą kolokwium, projektów badawczych oraz zaliczeń ustnych pozytywnie wpływa na stopień motywacji studentów.

Dodatkowym mechanizmem motywującym w opinii studentów jest stypendium Rektora, które przyznawane jest, zgodnie z Regulaminem przyznawania pomocy materialnej, nie więcej niż 10% studentów kierunku. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat stypendium Rektora w zakresie obowiązujących kryteriów. W trakcie rozmowy z zespołem oceniającym PKA jako sprawiedliwe ocenili zasady rozdziału punktów przyznawanych za poszczególne osiągnięcia będące podstawą przyznania stypendium motywacyjnego.

Studenci pozytywnie ocenili działalność funkcjonującego na Wydziale Działu Praktyk i Karier. W ich opinii kursy oraz szkolenia oferowane przez Biuro, zwiększają kompetencje praktyczne przydatne na rynku pracy, natomiast rozwój kompetencji miękkich oraz świadczona pomoc w zakresie doradztwa zawodowego zwiększają świadomość możliwości realizacji zawodowej poza zawodami ściśle prawniczymi.

Studenci pozytywnie ocenili funkcjonujący na Uczelni system pomocy materialnej. Pozytywnie odnieśli się również do udzielanego im dostępu do wszystkich informacji związanych z tym systemem. Biuro Pełnomocników ds. stypendialnych w kompleksowy sposób zajmuje się świadczeniem pomocy studentom tym zakresie. Obowiązujące w tym zakresie zasady zgodne są z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie, regulującymi dziedzinę pomocy materialnej dla studentów. W ramach systemu pomocy materialnej przyznawane są następujące rodzaje świadczeń: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz zapomoga. Możliwość otrzymania stypendium Rektora uzależniona jest od dodatkowych przesłanek takich jak czynne uczestnictwo w konferencjach naukowych oraz publikowanie artykułów.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA Studenci stwierdzili, że ustalony harmonogram zajęć jest dostosowany do ich potrzeb. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Dziekanatu oraz wysoką kulturę osobistą osób w nim pracujących. W Dziekanacie dostępne są wszystkie informacje związane z organizacją i realizacją procesu kształcenia, godziny pracy dostosowane są do potrzeb studentów. Komunikacja pomiędzy dziekanatem a studentami w dużej mierze odbywa się za pomocą systemu Wirtualny Dziekanat. Zdaniem studentów rozwiązania w tym zakresie sprawiają, iż zawsze mają oni zapewniony dostęp do ważnych informacji oraz aktualności związanych z realizowanym procesem kształcenia.

Studenci wyrazili opinię, iż przyjęty na Wydziale sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania zgłaszanych wniosków jest sprawiedliwy i spełnia ich oczekiwania. Studenci podkreślili, iż nie zdarzają się sytuacje uzyskania bezpodstawnej odmowy bądź utrudnienia i wydłużony czas rozpatrywania złożonych wniosków bądź skarg.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci zwrócili uwagę na formy prowadzenia zajęć, które w ich ocenie są dostosowane dla obejmującej ich zakres treści. Studenci wskazali również na dużą ich zdaniem ilość zajęć praktycznych, ilość przedmiotów fakultatywnych oraz zakres i poziom lektoratów których forma kształcenia w ich opinii jest bardzo dobrze dobrana. Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci zwrócili uwagę na nastawienie prowadzących zajęcia z języków obcych na rozwój kompetencji praktycznych z zakresu mówienia oraz pisania w prawniczym języku obcym.

W opinii studentów liczba godzin lektoratów oraz ich program obejmujący tzw. Legal English pozytywnie wpływają na decyzje o wyjeździe zagranicznym w ramach programów mobilnościowych oraz pozytywnie wpływają na jakość kształcenia.

Podczas spotkania z zespołem oceniającym PKA studenci zwrócili uwagę na mocną stronę procesu kształcenia, którą w ich opinii jest liczba godzin zajęć praktycznych pozwalająca na rozwój właściwych umiejętności, nauka wykorzystywania zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyce, przeprowadzane symulacje rozpraw sądowych, jak również wysoki poziom lektoratów. W opinii studentów niewielka liczebność grup ćwiczeniowych pozytywnie wpływa na jakość kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego : wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) W opinii studentów zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste oraz uwzględniają zasadę równych szans.**
- 2) Prowadzący zajęcia przedstawiają w formie elektronicznej sylabusy oraz wymagania egzaminacyjne, które są następnie w pełni realizowane.**
- 3) Uczelnia oferuje możliwości w zakresie współpracy międzynarodowej, z których studenci chętnie korzystają.**
- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.**

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) *Czy Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; czy wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów?*

Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia został wprowadzony w Uczelni Uchwałą Senatu z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Szczegółowe cele, zadania dotyczące zapewnienia jakości procesu dydaktycznego zostały określone w Zarządzeniu Rektora Nr 8/2012 z dnia 18 czerwca 2012 r. Zgodnie z § 1 i 2 Uchwały Senatu Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia ma na celu:

- 1) doskonalenie kształcenia Uczelni Łazarskiego;
- 2) zapewnienie spełniania wymogów prawnych przez programy kształcenia realizowane w Uczelni;
- 3) implementację strategii Uczelni;
- 4) zapewnienie osiągnięcia przez studentów oczekiwanych efektów kształcenia, w tym efektów oczekiwanych przez rynek pracy;
- 5) kształtowanie postaw projakościowych przez pracowników Uczelni;
- 6) formułowanie odpowiedzi na pytanie o efektywność działalności dydaktycznej Uczelni Łazarskiego i o osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia;
- 7) prowadzenie przejrzystej polityki kadrowej;
- 8) wspieranie innowacji dydaktycznych.

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia, obejmuje następujące działania:

- 1) opracowanie polityki jakości kształcenia;
- 2) stworzenie skutecznych, przejrzystych, powszechnie dostępnych procedur odnoszących się do: a) zatwierdzania, monitoringu oraz okresowego przeglądu programów kształcenia i ich efektów, b) oceniania studentów, c) doskonalenia jakości pracy kadry dydaktycznej, d) monitorowania zasobów wspierających kształcenie oraz środków wsparcia dla studentów, e) gromadzenia, opracowania, analizy, interpretacji oraz wykorzystania danych dotyczących działalności dydaktycznej i jej efektów, f) form i sposobów publikowania informacji o wskazanych w pkt 2 lit. a-e aspektach działalności dydaktycznej Uczelni
- 3) monitorowanie różnych aspektów działalności dydaktycznej Uczelni oraz inicjowanie działań zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia;
- 4) stworzenie mechanizmów zarządzania, monitorowania działalności oraz doskonalenia Systemu.

W strukturze systemu zapewnienia jakości funkcjonują: Senat, Rektor, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, Kierownicy

jednostek ogólnouczelnianych, Rady Wydziałów, Dziekani Wydziałów, Samorząd studentów, Rady eksperckie oraz jednostki administracyjne Uczelni.

W skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi: Dziekani Wydziałów lub Prodzekani, przedstawiciel każdej jednostki ogólnouczelnianej prowadzącej działalność dydaktyczną, co najmniej trzech nauczycieli akademickich reprezentujących różne dziedziny i dyscypliny nauki, pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia, przedstawiciel studentów, przedstawiciel administracji, przedstawiciel Działu Praktyk i Karier. Do zadań Uczelnianej Komisji należy:

- opracowanie projektu polityki jakości w Uczelni,
- opracowanie projektu procedury i projektu harmonogramu oceny własnej Wydziałów oraz jednostek ogólnouczelnianych w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej;
- opracowanie podsumowujących raportów dotyczących jakości kształcenia, zawierających wnioski z okresowej oceny własnej prowadzonej wg ustalonych procedur i harmonogramu na Wydziałach oraz w tych jednostkach ogólnouczelnianych, które prowadzą działalność dydaktyczną;
- ocena funkcjonalności Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia;
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni i przedstawianie ich władzom Uczelni;
- inicjowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Prawa i Administracji zatwierdzony został Uchwałą Rady Wydziału Nr 53/2013/294 z dnia 5 czerwca 2013 r., a następnie zmodyfikowany Uchwałą Nr 08/2014/343 z dnia 26 lutego 2014 r. i odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, uwzględniając w szczególności wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia, osiągnięte przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny dokonywane przez studentów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych w zakresie wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków dydaktycznych, a także wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów uczelni. Zapewnianie jakości kształcenia na Wydziale Prawa i Administracji odbywa się w następujących obszarach:

- zatwierdzanie, monitorowanie i okresowego przegląd programów kształcenia oraz ich efektów;
- system oceniania studentów;
- zasady dyplomowania;
- system zapewniania jakości kadry naukowo-dydaktycznej
- monitorowanie, przegląd i zwiększanie zasobów do nauki oraz środków wsparcia dla studentów w procesie kształcenia
- gromadzenie, analizowanie i wykorzystanie informacji na temat kształcenia;
- publikowanie informacji na temat kształcenia;
- systemy motywowania nauczycieli akademickich do pracy na najwyższym poziomie;
- systemy motywowania studentów do rzetelnej i systematycznej pracy naukowej w okresie studiów.

W celu realizacji zadań WZSKJ powołane zostały m.in.: Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowa Komisja ds. oceny nauczycieli akademickich, Zespół ds. oceny i analizy realizacji efektów kształcenia na kierunku „prawo” oraz Rada Ekspertów WPiA.

W skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia powołanej Zarządzeniem Dziekana Nr 5(41)2013 z dnia 15 lutego 2013 r. wchodzi: 1) prodziekan; 2) czterej przedstawiciele nauczycieli akademickich, 3) przedstawiciel studentów, 4) przedstawiciel administracji,

5) przedstawiciel pracodawców. Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy:

- opracowanie rocznego harmonogramu i prowadzenie akcji ankietowych w celu zbierania, analizy i interpretacji danych dotyczących różnych aspektów działalności dydaktycznej na Wydziale;
- opracowywanie, na podstawie wyników akcji ankietowych, o których mowa powyżej, rocznych i wieloletnich raportów zbiorczych dla kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia;
- sporządzanie raportów z oceny własnej wydziału w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej, zgodnie z procedurami i harmonogramem zatwierdzonym przez Rektora i wytycznymi ustalonymi przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia;
- opracowanie planów i harmonogramu realizacji działań naprawczych;
- inicjowanie działań projakościowych związanych ze specyfiką działalności dydaktycznej prowadzonej na wydziale oraz rekomendowanie ich Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia;
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim;
- upowszechnianie najlepszych praktyk dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

Wydziałowa Komisja do spraw Oceny Nauczycieli Akademickich działa na podstawie Zarządzenia Dziekana Nr 10(36)2012 z dnia 28 listopada 2012 r., do jej kompetencji należy przeprowadzanie ocen nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Prawa i Administracji.

W każdym roku akademickim powoływane są Zespoły ds. Oceny i Analizy Realizacji Efektów Kształcenia. Zespoły działają na podstawie zarządzenia Dziekana Nr 2(63)2014 z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie powołania Zespołów ds. Oceny i Analizy Realizacji Efektów Kształcenia.

Rada Ekspertów jest organem doradczym działającym przy Dziekanie Wydziału Prawa i Administracji, której zadaniem jest ocena koncepcji i treści kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych przez Wydział z punktu widzenia potrzeb rynku pracy. Obecnie Rada składa się z piętnastu członków powołanych przez Założyciela.

Jedną z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są hospitacje. Zasady przeprowadzania hospitacji określa Zarządzenie Rektora Nr 4/2013 z dnia 14 lutego 2013 r. ustanawiające procedurę hospitacji zajęć dydaktycznych w Uczelni Łazarskiego (zmodyfikowane zarządzeniem Nr 27/2014 z dnia 13 listopada 2014 r.). Hospitacje mogą być przeprowadzane przez: Prezydenta, Wiceprezydentów, Rektora, Dziekana, Prodziekanów, kierowników katedr oraz osoby wyznaczone przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. Hospitacje przeprowadzane są co najmniej jeden raz w roku akademickim i obejmują co najmniej jedno zajęcia dydaktyczne każdego nauczyciela akademickiego. Wnioski z hospitacji stanowią jeden z elementów okresowej oceny nauczyciela akademickiego. Wnioski z hospitacji są opracowywane i wykorzystywane przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich w procesie doskonalenia programów i poprawy organizacji zajęć.

Znaczącym narzędziem ewaluacji procesu kształcenia jest okresowa ocena pracowników. Zasady i zakres oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni oraz Zarządzenie Rektora Nr 6/2012 z dnia 18 czerwca 2012 r. w sprawie oceny nauczycieli akademickich. Oceny dokują komisje oceniające. Przy dokonywaniu oceny nauczyciela akademickiego, dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych, zasięga się opinii studentów. Ocena wraz z wnioskami przedstawiana jest nauczycielowi akademickiemu na piśmie. Wnioski wynikające z oceny nauczyciela akademickiego mają wpływ na poprawę jakości procesu

kształcenia, kształtowanie racjonalnej polityki kadrowej, wielkość obciążenia obowiązkami dydaktycznymi, powierzanie stanowisk kierowniczych oraz możliwość rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

Ankietowe badania opinii studentów realizowane są na podstawie Zarządzenia Rektora Nr 17/2012 z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie regulaminu przeprowadzania studenckich ankiet ewaluacyjnych co najmniej jeden raz w roku dla każdego nauczyciela akademickiego i prowadzonych przezeń przedmiotów nauczania w oparciu o wzory określone w Zarządzeniu Rektora Nr 6/2012. Badanie przebiega w oparciu o ankiety dotyczące: oceny zajęć dydaktycznych, oceny warunków kształcenia i organizacji studiów, oceny przebiegu studiów. Wyniki ankietyzacji wykorzystywane są przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich, Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia, dziekana, Rektora, Prezydenta.

Uczelnia monitoruje kariery zawodowe swoich absolwentów w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Na podstawie dokumentacji można stwierdzić, iż w Uczelni dokonywany jest bieżący monitoring realizacji procesu kształcenia: monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku, ocena jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia, monitorowanie warunków kształcenia, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, badanie losów absolwentów uczelni, zapobieganie zjawiskom patologicznym, procedury wdrażania planów naprawczych.

Jednym z elementów omawianego systemu jest monitorowanie standardów akademickich polegające m.in. na systematycznej analizie i ocenie kadry nauczającej z udokumentowanym dorobkiem naukowym i dydaktycznym w danej dziedzinie i dyscyplinie. Zespołowi Wizytującemu przedstawiono szereg raportów, uchwał Rady WPIA Uczelni Łazarskiego i zarządzeń. W szczególności należy tu wymienić; Raport Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia Uczelni Łazarskiego oceniający rok akademicki 2012/13 potem kolejny raport z roku 2013/14. Znaczący wpływ na jakość kształcenia ma ostatnia uchwała nr 08/2014/343, Rady Wydziału Prawa I Administracji z dnia 26 lutego 2014 r. W złączniku do Uchwały 53/2013/294 Rady WPIA Uczelni Łazarskiego wprowadzono szereg zmian doskonalących jakość procesu dydaktycznego. Zarówno zasady oceniania, jak i arkusze można uznać jako bardzo czytelne i zbliżone do powszechnie stosowanych w polskich szkołach wyższych. Właściwie wykorzystane mogą ułatwić prowadzenie racjonalnej polityki kadrowej.

Kolejnym elementem poprawy jakości jest ocena procesu nauczania, która składa się z oceny: sylwetki absolwenta, programu nauczania, planu studiów, szczegółowych programów poszczególnych przedmiotów, realizowanego systemu punktowego (ECTS), wymagań egzaminacyjnych, wymagań stawianych pracom dyplomowym oraz wymagań i zakresu egzaminu dyplomowego. Nie ulega wątpliwości, że ocena tych elementów – jeśli jest prowadzona prawidłowo – to zmierza do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Na szczególną uwagę zasługuje ocenianie procesu dyplomowania, które na Wydziale Prawa I Administracji regulowane jest Zasadami dyplomowania, realizacji prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminów dyplomowych stanowiącymi załącznik do Zarządzenia Rektora nr 14/12 z dnia 15 10 2012 r., w sprawie procedury dyplomowania na Uczelni Łazarskiego oraz w regulaminie studiów. Bardziej szczegółowe zasady są ponadto w Zarządzeniu nr 24(61) 2013 Dziekana Wydziału Prawa I Administracji Uczelni Łazarskiego z dnia 20. 12. 2013 r.

Zasady w/w są dosyć szczegółowym aktem normatywnym regulującym zarówno tak oczywiste kwestie, jak zawartość pracy dyplomowej (strona tytułowa, spis treści, wstęp,

rozdziały merytoryczne, podsumowanie i bibliografia), jak i objętość pracy dyplomowej, ale również procedurę zatwierdzania i wyboru tematów prac dyplomowych. Pozytywnie należy ocenić opiniowanie tematów przez Radę Programową w aspekcie ich zgodności z kierunkiem studiów i zatwierdzanie przez dziekana. Uwagę zwraca też szczegółowa regulacja przebiegu egzaminu dyplomowego.

Trzeci z elementów poprawy jakości kształcenia Uczelni Łazarskiego to ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i infrastruktury, liczebności grup studenckich, racjonalności rozkładów zajęć (na pozytywną ocenę zasługuje przykładowo zawarta we wspomnianej Procedurze obsady zajęć dydaktycznych i organizacji systemu kształcenia na WPIA Uczelni Łazarskiego regulacja maksymalnej dziennej liczby godzin zajęć z danego przedmiotu), pomocy dydaktycznych, itp. Istotną jest regulacja, zgodnie z którą ocena jakości zajęć dydaktycznych jest wspomagana anonimową ankietą oceny prowadzonych zajęć wypełnianą dobrowolnie przez studentów. Pozytywnie należy ocenić to że pytania ankietowe są zróżnicowane ze względu na pewne przedmioty np. są zdecydowanie odrębne ankiety do oceny zajęć z języków obcych, czy też zajęć wf, itp.

Protokoły hospitacji (podobnie jak i wyniki wspomnianej wyżej ankiety) są wykorzystywane w okresowych ocenach pracowników i w procesie awansowania. Jak podaje raport samooceny Uczelni Łazarskiego w roku akademickim 2013/14 odbyło się 89 hospitacji zajęć (str 101). Zespołowi Oceniającemu zaprezentowano kilka przykładowych ocen hospitacji a potem wnioski kocowe.

Inne elementy to np. ocena dostępności informacji na temat kształcenia, ocena mobilności studentów. Na większą uwagę zasługują takie elementy, jak zbieranie opinii absolwentów o przebiegu odbytych studiów i zbieranie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów, o których będzie mowa przy okazji udziału interesariuszy zewnętrznych. W odniesieniu do wizytowanego kierunku istotne jest Zarządzenie Rektora Uczelni Łazarskiego Nr8/2012 w sprawie USZJK w sprawie przyjęcia Wydziałowego Systemu Jakości Kształcenia, zgodnie z którą na ten wydziałowy system składają się m.in. procedury regulujące politykę jakości, a wśród nich kilka procedur wydziałowych (wspomniane już procedury przygotowania prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych oraz obsady zajęć i organizacji systemu kształcenia, a ponadto procedura dotycząca praktyk studenckich, procedura weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia oraz procedura konsultacji z interesariuszami i wdrażania ich postulatów.

Przedstawiciel zespołu oceniającego zapoznał się szeregiem dokumentów związanych z problemem podnoszenia jakości w szczególności zaś z Raportem WKDSJK za rok 2013/14. Wskazano w nim m.in. terminy trzech ostatnich posiedzeń i najważniejsze ustalenia, a także rekomendowano powołanie pełnomocnika Rektora ds. konfliktowych, oceniano jakość prac dyplomowych, które zostały obronione w tym okresie

Przedstawiona tu sytuacja potwierdza pozytywną ocenę działań podejmowanych zarówno w skali całej Uczelni Łazarskiego, jak i jego Wydziału Prawa w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia.

Ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia a

także oczekiwań rynku pracy. Ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia;

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia i wchodzący w jego skład wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia Wydziału Prawa i Administracji podlegają systematycznemu wartościowaniu dokonywanemu według różnych kryteriów i z zastosowaniem triangulacji metod zbierania oraz analizy i oceny danych.

1. Przykładem wartościowania systemu zapewnienia jakości kształcenia jest dokonywana pod koniec każdego roku akademickiego ocena w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia. Badanie ma na celu monitorowanie procesu doskonalenia jakości kształcenia poprzez weryfikację zastosowania sprzężenia zwrotnego. Badanie, zawiera takie elementy jak: ocena w poprzednim badaniu, wyniki badania (stwierdzone uchybienia, zalecenia, terminy wykonania, zespół/osoba odpowiedzialna), wyniki powtórnego badania oraz wnioski. Informacje zebrane w badaniu pozwalają usprawnić proces zarządzania prowadzonymi na Wydziale kierunkami studiów. Na przykład, w celu jeszcze większej przejrzystości oceny prac dyplomowych postanowiono na Wydziale Prawa i Administracji opracować jednolite zasady oceniania takich prac. Po przedyskutowaniu sprawy w dniu 20 maja 2013 r. na Kolegium Dziekańskim postanowiono o powołaniu w tej sprawie specjalnego zespołu. Zespół został powołany Zarządzeniem Dziekana nr 21(58)2013 w dniu 4 października 2013 r. W toku jego prac, w dniach 30 października oraz 13 listopada 2013 r., stworzono projekt jednolitych zasad oceniania prac dyplomowych, który został przekazany Dziekanowi i wprowadzony do porządku prawnego Uczelni Łazarskiego Zarządzeniem nr 24(61)2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia dokonała oceny podjętych działań i przedstawiła wyniki tej oceny na posiedzeniu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia w dniu 22 maj 2014 r. Od września br. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia sprawdza, czy oceny prac dyplomowych są dokonywane z uwzględnieniem tych zasad.

2. Pod koniec każdego roku akademickiego dokonuje się również oceny jakości kształcenia. Badanie ma na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zawiera wnioski z okresowej oceny własnej prowadzonej według ustalonych procedur i harmonogramu na Wydziałach. Ocena taka została dokonana dwukrotnie. Z oceny sporządzany jest raport, prezentowany następnie na posiedzeniu Uczelnianej Komisji Jakości Kształcenia (w dniach 6 marca oraz 19 listopada 2014 r.) .

3. W bieżącym roku akademickim dokonano również ewaluacji Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia według kryterium kompleksowości. Badanie realizowane było od maja do grudnia 2014 r. Pozwoliło, na ustalenie, czy Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje wszystkie czynniki wpływające na jakość kształcenia oraz zbadanie faktycznego udziału studentów, absolwentów i pracodawców w tworzeniu i realizacji procedur funkcjonujących w ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W tej ocenie Wydział Prawa i Administracji wypadł wyróżniająco.

Ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian;

Informacje dotyczące wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, a konkretnie wyniki ankietyzacji są przedstawiane przez kierowników katedr zainteresowanym

pracownikom, a nazwiska nauczycieli akademickich wyróżnionych przez ankietowanych studentów podawane są do wiadomości podczas posiedzenia Rady Wydziału.

Wszystkie uchwały Rady Wydziału, w tym dotyczące efektów kształcenia, ich oceny i weryfikacji są zamieszczane na stronie internetowej, można zatem w dzisiejszych czasach przyjąć, że są należycie upowszechniane.

2) Czy w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni?

Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie optymalizacji osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy;

Procedura monitorowania losów absolwentów i wykorzystywania wyników w zakresie opinii o efektach kształcenia zdobywanych w wyniku realizacji programu kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich została określona w zarządzeniu nr 9/2014 Rektora Uczelni Łazarskiego z dnia 20 maja 2014 roku. W jego ramach zakłada się co następuje: Badanie losów zawodowych absolwentów przeprowadza Dział Praktyk i Karier Uczelni Łazarskiego. Celem nadrzędnym przeprowadzanych badań i ich analizy jest stała poprawa jakości kształcenia, kontrola efektywności Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, dostosowywanie oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. Udział w badaniu losów zawodowych absolwentów jest dobrowolny. Są na Uczelni cztery etapy dla zbadania losów zawodowych absolwentów:

Etap 1. Uzyskanie zgody na badanie. Student przed składaniem egzaminu dyplomowego otrzymuje kartę obiegową i składa wizytę w Dziale Praktyk i Karier Uczelni Łazarskiego, gdzie jest proszony o złożenie pisemnego oświadczenia o wyrażeniu, bądź braku zgody na udział w badaniu. Wzory oświadczenia sporządzone są w języku polskim dla absolwentów posługujących się językiem polskim oraz w języku angielskim dla obcokrajowców. Po złożeniu przez studenta ww. oświadczenia, pracownik Działu Praktyk i Karier podpisuje kartę obiegową.

Etap 2. Dobór grupy i określenie czasu przeprowadzania badań. Badaniem objęci są wszyscy absolwenci Uczelni Łazarskiego, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu. Jest ono przeprowadzane trzykrotnie tj. w rok, trzy lata i pięć lat od dnia ukończenia studiów.

Etap 3. Badanie. Badanie losów zawodowych absolwentów jest realizowane za pośrednictwem Internetu techniką CAWI (ComputerAssisted Web Interviewing), przy wykorzystaniu platformy IBM SPSS Data Collection i autorskiego kwestionariusza. Badanie jest przeprowadzane zarówno w języku polskim, jak i w języku angielskim (absolwenci cudzoziemcy). Wyboru wersji językowej dokonuje osoba badana.

Etap 4. Opracowanie wyników i udostępnianie Raporty zbiorcze i analizy dokonywane są zgodnie z potrzebami sprawozdawczymi i analitycznymi, w formie zdepersonalizowanej, a następnie przekazywane są Uczelnianej i Wydziałowym Komisjom do spraw Jakości Kształcenia, Zespołom ds. Oceny i Analizy Realizacji Efektów Kształcenia, organom statutowym Uczelni Łazarskiego oraz mogą być przekazywane organom administracji publicznej w ramach sprawowanego przez nie nadzoru. Dane uzyskane w ramach badania

losów zawodowych absolwentów mogą być wykorzystywane wyłącznie w celu poprawy jakości kształcenia w Uczelni Łazarskiego. Gromadzenie tych danych winno odbywać się zgodnie z obowiązującym w Uczelni Łazarskiego regulaminem ochrony danych osobowych. Ponadto Uczelnia Łazarskiego może poszczycić się działalnością Klubu Absolwenta Uczelni Łazarskiego. Klub ten jest aktywną jednostką Uczelni wyróżniającą się wśród tego typu organizacji na rynku mazowieckim, działa na rzecz absolwentów, razem z absolwentami. Klub jest organizatorem spotkań networkingowych absolwentów, których celem jest wymiana kontaktów biznesowych i wzmocnienie więzi między absolwentami, a także absolwentów z Uczelnią. Klub jest także organizatorem konkursów tematycznych organizowanych wspólnie z partnerami biznesowymi, a także konkursu „Brylanty Łazarskiego”. Konkurs „Brylanty Łazarskiego” jest jednym z czynników wpływających na budowanie pozytywnych relacji między uczelnią a absolwentami - odbyły się cztery edycje konkursu. Jego celem jest promowanie absolwentów Uczelni Łazarskiego, którzy osiągnęli sukces na różnych płaszczyznach życia zawodowego lub osobistego. Klub prowadzi akcje pro społeczne dla środowiska Warszawy i okolic. Wszystkie akcje są wspierane przez absolwentów Uczelni Łazarskiego, którzy włączają się w działania jako eksperci dzieląc się swoją wiedzą merytoryczną lub służą pomocą organizacyjną.

Opis udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia

Interesariusze wewnętrzni biorą udział w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia na kilku poziomach. Po pierwsze w ramach udziału w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w posiedzeniach Rady Wydziału i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Udział interesariuszy wewnętrznych w procesie zapewniania jakości kształcenia przejawia się jednak przede wszystkim w ankietowaniu zajęć prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji przez studentów, które realizowane jest na WPiA od wielu lat. Bezstronności wyrażanych opinii służą takie czynniki jak anonimizacja ankiet oraz przeprowadzanie ich przez przedstawicieli Samorządu Studentów.

Studenci uczestniczą w procesach kształtowania programu studiów, poprzez szerokie konsultacje jakie są prowadzone przez Uczelnię. Mają możliwość wypowiedzenia się na temat przydatności zajęć w ankietach dotyczących jakości kształcenia oraz poprzez swoich przedstawicieli zasiadających w gremiach odpowiedzialnych za opracowanie programów kształcenia, tj. w Wydziałowej Komisji Dydaktycznej oraz Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Zmiany w programie studiów opiniowane są przez właściwy organ Samorządu Studentów. Ponadto wśród studentów kierunku Prawo przeprowadzane są ankiety ewaluacyjne na zakończenie poszczególnych zajęć dydaktycznych.

Ponadto wszyscy studenci wyrażają swoje opinie w ramach procesu ankietyzacji oraz przesyłając opinie na mail wskazany w zasobach i informacjach przekazywanych studentom, który służy do udzielania studenckich opinii na temat systemu jakości kształcenia. Studenci wskazują także treści programowe, które chcieliby wprowadzić do procesu kształcenia i zwracają uwagę na nowe trendy występujące na rynku pracy.

Procedura przeprowadzania badań ankietowych i wykorzystywania wyników w zakresie opinii o programach kształcenia i ich efektach

1. Procedura przeprowadzania badań ankietowych i wykorzystywania wyników w zakresie opinii o programach kształcenia i ich efektach została określona w załączniku do Zarządzenia nr 17/2012 Rektora Uczelni Łazarskiego z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie regulaminu przeprowadzania studenckich ankiet ewaluacyjnych.

2. Wyniki ankietyzacji przekazywane są do akt Wydziału. Są one wykorzystywane w zakresie doskonalenia programów kształcenia, przede wszystkim przez Wydziałową Komisję

ds. Jakości Kształcenia, która przedstawiając opinię na temat modyfikacji programu kształcenia obligatoryjnie bierze pod uwagę wyniki studenckich ankiet ewaluacyjnych. W przypadku zmiany programu kształcenia obowiązuje procedura jak przy modyfikacji programów kształcenia.

W celu dostosowywania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy i oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego Wydział Prawa i Administracji podejmuje starania ciągłego włączania w funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia interesariuszy zewnętrznych. W tym celu m.in. organizowane są cykliczne spotkania i konferencje naukowe, z udziałem przedstawicieli praktyki prawniczej, w trakcie których poruszane są m.in. kwestie odpowiedniego przygotowania prawników do wykonywanego zawodu, w tym również kształcenia na studiach wyższych. Interesariusze reprezentują środowiska zawodowe, przede wszystkim związane z praktyczną realizacją treści kształcenia na poziomie rynku usług prawniczych. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przejawia się na dwóch płaszczyznach:

Pierwszej polegającej na ich bezpośrednim udziale w procesie tworzenia, dokonywania zmian, uzgadniania i precyzowania wszelkich elementów związanych z kształtowaniem programu kształcenia.

Druga płaszczyzna to konsultacje z interesariuszami, przeprowadzane na poziomie zarówno indywidualnym, jak i zbiorowym. W wyniku tych działań zakładane efekty kształcenia dla danego kierunku podlegają bieżącej i okresowej ocenie, która ma na celu umożliwienie przeprowadzenia analizy ich zgodności z aktualnymi potrzebami rynku pracy i wypracowanie lub ewaluację na tej podstawie efektów lepiej odpowiadających potrzebom współczesnej gospodarki. Ewaluacja odbywa się podstawie ankiet absolwentów, analizy potrzeb studentów, analiz potrzeb rynku, w tym udziału zewnętrznych interesariuszy w procesie przygotowania programu studiów, jak i na każdym etapie jego wdrażania. Zewnętrzni interesariusze są reprezentowani przede wszystkim w Radzie Ekspertów Wydziału Prawa i Administracji.

Opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych poddawane są pod dyskusję w trakcie posiedzeń takich organów WPiA jak Rada Wydziału, kolegium dziekańskie, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, czy też Zespół ds. Oceny i Analizy Realizacji Efektów Kształcenia odpowiedzialnych za jakość kształcenia oraz opracowanie efektów kształcenia. Wymienione organy dokonują przeglądu dotychczasowych efektów kształcenia i programu studiów w oparciu m.in. o opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Podczas modyfikacji programu kształcenia na Wydziale Prawa i Administracji uchwalonego w październiku 2012 r. w pierw zorganizowano konsultacje z przedstawicielami firm: Kancelaria Prawna Karpiński, Opalińska, Kołacz sp. j. oraz Kancelaria Radców Prawnych G&T Braun. Na spotkaniu tym dokonano analizy dotychczasowego planu studiów, przedstawiono założenia nowego programu, w tym propozycje modułów specjalizacyjnych oraz oczekiwania i wymagania stawiane absolwentom ubiegającym się o pracę prawnika w instytucjach publicznych, a także w kancelariach zajmujących się obsługą prawną. W szczególności podkreślano jak ważne są następujące cechy absolwenta: umiejętność pracy zespołowej, znajomość różnych metod metodyki pracy, umiejętność logicznego myślenia. Wyniki konsultacji zostały uwzględnione w programie kształcenia. Na spotkaniu tym dokonano analizy planu studiów oraz przedstawiono oczekiwania i wymagania stawiane absolwentom ubiegającym się o pracę w kancelariach prawnych. W szczególności podkreślano jak ważne są następujące cechy absolwenta: umiejętność pracy zespołowej, znajomość różnych metod metodyki pracy, umiejętność logicznego myślenia. Wyniki konsultacji zostały uwzględnione w programie kształcenia.

Podobne spotkanie zostało zorganizowane z przedstawicielami takich firm, jak Bracia Strzelczyk sp. z o.o., PW Legal, Pilch Wąsik Kancelaria Prawnicza sp. k., czy Miłosz

Anczakowski Kancelaria Radcy Prawnego. Wyniki konsultacji również zostały uwzględnione w programie kształcenia.

Również Rada Ekspertów działająca przy Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego zapoznała się z modułowym programem studiów na kierunkach Prawo i Administracja, jaki Wydział zamierzał wprowadzić od roku akademickiego 2013-2014. Po wnikliwej dyskusji i omówieniu wielu szczegółów Rada pozytywnie oceniła założenia i konkretne rozwiązania tego programu kształcenia. Rada pozytywnie oceniła chęć Wydziału, aby opisane moduły specjalistyczne były realizowane w miarę możliwości z instytucjami zewnętrznymi i potwierdzane w takim przypadku nie tylko wpisem do suplementu, ale dodatkowym certyfikatem tych instytucji. Rada Ekspertów doszła do wniosku, że omawiany program jest jednym z najbardziej nowatorskich lub najbardziej nowatorskim, znanym członkom Rady.

Odnotać należy również udział opinii interesariuszy zewnętrznych, takich jak absolwenci kierunku Prawo. Przy modyfikacji programu studiów uwzględniono wyniki badania losów zawodowych absolwentów kierunku Prawo Uczelni Łazarskiego.

Reasumując: udział interesariuszy zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, jest szeroko rozbudowany, bardzo pozytywnym elementem jest powszechna wiedza na Uczelni Łazarskiego o propozycjach i działaniach interesariuszy.

w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeżeli były sformułowane poprzednio, ocenić dokonane zmiany i ich efekty;

Z raportu samooceny wynika, że nie jest to pierwsza wizytacja na ocenianym kierunku studiów. W roku akademickim 2008/2009 dokonano oceny jakości kształcenia, wydana została ocena pozytywna. Jednak wskazano potrzebę szeregu korekt min. Poprawy planu studiów, dopracowania sylabusów, sygnalizowano braki w minimum kadrowym, zalecano doskonalenie umiejętności dydaktycznych, itd.

Dokonana przez Zespół Oceniający analiza wybranych elementów do których podniesiono uwagi oraz dokumentacji związanej z tą materią, świadczy o uwzględnieniu wszystkich uwag wynikających z poprzedniej kontroli.

w przypadku dokonania oceny kierunku/akredytacji jednostki przez zagraniczną instytucję akredytacyjną – należy przedstawić stanowisko w sprawie wykorzystania wyników tej oceny w podnoszeniu jakości kształcenia.

Na Uczelni Łazarskiego nie było dotychczas oceny przez zagraniczną instytucję akredytacyjną.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/Biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+

kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Jednostka wypracowała strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje ocen efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,*
- 2) W procesie zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości kształcenia uczestniczą pracownicy, studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w proces zapewniania jakości kształcenia plasuje się na ponadprzeciętnym poziomie.*

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku	X				
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji	X				
3	program studiów	X				
4	zasoby kadrowe	X				
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych ¹	X				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się	X				
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości	X				

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Koncepcja kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów nawiązuje do misji Uczelni i misji Wydziału. Oferta kształcenia proponowana w ramach kierunku „prawo” odpowiada założeniom strategii rozwoju Uczelni i Wydziału. Różnorodność i innowacyjność oferty

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

kształcenia oraz możliwość jej elastycznego kształtowania plasuje się na ponadprzeciętnym poziomie.

Uczelnia i Wydział współdziałały z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi przy opracowywaniu koncepcji kształcenia w ramach kierunku „prawo”. Również ocena tej współpracy jest bardzo wysoka.

Zakładane przez WPIA efekty kształcenia na kierunku zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz z koncepcją rozwoju kierunku. Przygotowana dokumentacja wyróżnia się niewątpliwie jakością.

System weryfikacji efektów kształcenia jest prawidłowy. Obejmuje wszystkie zakładane efekty, zapewnia odpowiedni sposób standaryzacji ocen. System wykracza poza standardową skalę 2-5, przewidując także ocenę celującą 5,5, co pozwala w sposób szczególnie uhonorować studentów, którzy opanowali materiał ponad przewidziane wymagania.

Pomimo bardzo ambitnego programu studiów, jego realizacja umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia. System ETCS jest właściwie i niezwykle starannie skonstruowany i działa prawidłowo. Wydział zapewnia zdecydowanie ponadprzeciętne możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji w pełni umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Na uczelni prowadzone są w stopniu ponadprzeciętnym działania zmierzające do umiędzynarodowienia współpracy naukowej kadry.

Uczelnia zapewnia właściwą infrastrukturę dla studentów. Projekty i opracowania badawcze realizowane przez pracowników Wydziału, w tym w ramach grantów zewnętrznych, mają wpływ na określanie efektów kształcenia odnoszących się do zainteresowań naukowych poszczególnych pracowników, przekładają się na efekty formułowane dla prowadzonych przez nich zajęć. Ponadprzeciętnie kształtuje się rozwój współpracy międzynarodowej dotyczącej kierunku oraz przełożenie jej efektów na proces dydaktyczny.

System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Uczelnia oferuje możliwości w zakresie współpracy międzynarodowej, z których studenci chętnie korzystają.

Jednostka wypracowała strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje ocen efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów. Zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w proces zapewniania jakości kształcenia plasuje się na ponadprzeciętnym poziomie.

